চেপ্টেম্বৰ ২০০০ Rs. 10/-

চান্দমামা

ভিতৰত

কৌতুক ভৰা অলিম্পিক

আৰ্থিক সহায়তায় : SCHOOLNET
www.schoolnetindia.com
সহ-আৰ্থিক সহায়তায় : nutrine

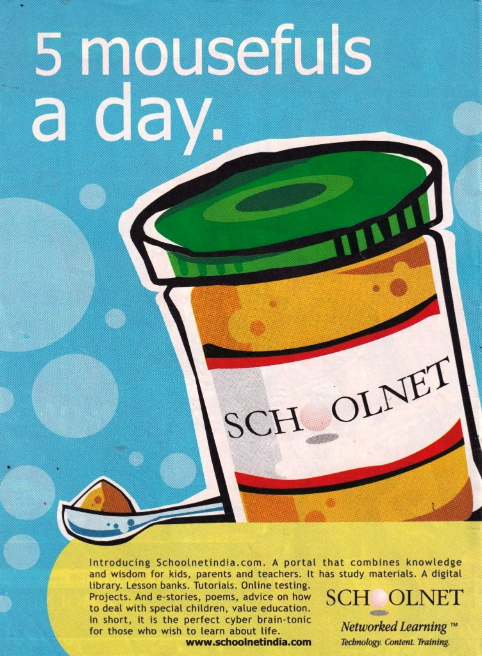

5 mousefuls
a day.
SCHOOLNET
Introducing Schoolnetindia.com. A portal that combines knowledge and wisdom for kids, parents and teachers. It has study materials. A digital library. Lesson banks. Tutorials. Online testing. Projects. And e-stories, poems, advice on how to deal with special children, value education. In short, it is the perfect cyber brain-tonic for those who wish to learn about life.
www.schoolnetindia.com
SCHOOLNET
Networked Learning ™
Technology. Content. Training.

চান্দমামা

বৰ্ষ ২৩ চেপ্টেম্বৰ ২০০০ সংখ্যা ১০

এই সংখ্যাত আছে

সাধু

সাধনাৰ মোক্ষলাভ পৃষ্ঠা ০৯
পিশাচৰ পৰিনতি পৃষ্ঠা ৫৫
চোৰক ৰাস্তা কৰি দিয়া পৃষ্ঠা ৬১
কিহৰ বাবে পৃষ্ঠা ৬৪

জ্ঞানপ্ৰদ ধাৰাবাহিক

স্বৰ্নসিংহাসন - ৮ পৃষ্ঠা ১৯

পুৰনি ধাৰাবাহিক

মহাভাৰত - ৫৪ পৃষ্ঠা ৪৫

ঐতিহাসিক ঘটনা বোৰ

কাবেৰী নদীৰ তটভাগে - ১০ পৃষ্ঠা ১৫

অলিম্পিকৰ এটা বিশেষ ৰূপ

অহ্..হ্ অলিম্পিক পৃষ্ঠা ২৭
ভাৰত - কথা - ৭ পৃষ্ঠা ৫০
ভাৰত : তেতিয়া আৰু এতিয়া পৃষ্ঠা ৬২

বিশেষ আলোচনা

চাঁদমামাৰ সংবাদ পৃষ্ঠা ০৬
এটো মাহৰ জন্ম যাৰ পৃষ্ঠা ২৬
ভাৰত - আবিস্কাৰ প্ৰশ্নোত্তৰ পৃষ্ঠা ৬০
ফটো নামাকৰন প্ৰতিযোগিতা পৃষ্ঠা ৬৬

এটো মাহৰ বিশেষ আকৰ্ষণ

সাধনাৰ মোক্ষলাভ (বেতাল কথা)

ওহ্...হ্ অলিম্পিক

ভাৰত-কথা

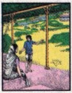

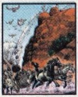

পিশাচৰ পৰিনতি

Printed and Published by B. Viswanatha Reddi at B.N.K Press Pvt. Ltd., Chennai–600 026 on behalf of Chandamama India Limited, Chandamama Buildings, Vadapalani, Chennai–600 026. Editor: Viswam

সৰ্বোত্তম
উপহাৰ

আপনি আপনাৰ
প্ৰবাসী আত্মীয় বন্ধু প্ৰিয়জন সকলৰ
বাবে ভাবিব পাৰে

চান্দামামা

পছন্দমত যিকোন এটা ভাষাৰ বাতৰি
টো সিহঁতক দিয়ক আপোনি
অসমিয়া, বাংলা, ইংৰেজী, গুজৰাটি, হিন্দী, কানাড়ী,
মালয়ালাম, মাৰাঠি, উড়িয়া, সংস্কৃত, তামিল এবং তেলেগু

ঘৰৰ পৰা বহু দূৰত যোনে
তেওঁলোকৰ আপোনাৰ স্নেহেৰ উষ্ণতাকে অনুভব কৰিব দিয়ক

মূল্য
বিমান ডাকে পৃথিবীৰ সৰ্বত্র
বাৰটি সংখ্যা ৯০০ টকা
ভাৰতেৰ অভ্যন্তৰে সাধাৰণ ডাকে
বাৰটি সংখ্যা ১২০ টকা

আপনাৰ গ্ৰাহকমূল্য
ডিমান্ড ড্ৰাফ্‌ট বা মনি অৰ্ডাৰে পাঠিয়ে দিন
'চান্দমামা ইন্ডিয়া লিমিটেড'

প্ৰকাশন বিভাগ
চান্দমামা ইন্ডিয়া লিমিটেড
চান্দমামা বিল্ডিংস, বড়াপালানি, চেন্নাই - ৬০০ ০২৬

সম্পাদক
বিশ্বম

সম্পাদকীয় উপদেষ্টা
ৰাস্কিন বণ্ড
মনোজ দাস

প্ৰধান কাৰ্যালয়
চান্দমামা বিল্ডিংস
বড়াপালানি
চেন্নাই - ৬০০ ০২৬
ফোন : ৪৮৪১৭৭৮/
৪৮৪২০৮৭
ফাক্স : ৪৮৪১৭৭৮

মুম্বাই
২বি নাজ বিল্ডিংস
লামিংটোন ৰোড
মুম্বাই - ৪০০ ০০৪
ফোন : ৩৮৮৯৭৬৩-
৩৮৮৬৩২৪-৩৮৭৭১১০
ফাক্স : ৩৮৮৯৬৭০

আমেৰিকৰ জন্য : প্ৰতি
সংখ্যা ২ ডলাৰ (ইউ.এস.)
ৰাৎসৰিক চাঁদা
২০ ডলাৰ (ইউ. এস.)

এই সংখ্যাৰ কোন গল্প বা লেখা চিত্ৰাঙ্কণ সম্পূৰ্ণভাবে প্ৰকাশৰ সত্বাধিকাৰী সেসবেৰ কোনৰকম ভাবে পুৰ্নমুদ্ৰণ বা প্ৰকাশ সম্পূৰ্ণ ভাবে আইনবিৰুদ্ধ। প্ৰকাশিত হলে তাৰ বিৰুদ্ধে আইনানুগ ব্যবস্থা গৃহীত হব।

ভাৰত অনুসন্ধান আগস্ট ২০০০ সংখ্যাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ :

১. (ক) গুনাঢ্যকৃত 'বৃহৎ কথা' ৰ প্ৰেৰনাত লিখা 'দশকুমাৰচিত'।
   (খ) বিশ্বা যে, 'যোগবশিষ্ঠ ৰামায়ন' ৰচনা কৰিছে দুজন ঋষি, বশিষ্ঠ আৰু বাল্মীকি দুয়ো একেলগে।
   (গ) বিশাখাদত্ত ৰচিত 'মুদ্ৰাৰাক্ষস'।
   (ঘ) শুদ্ৰক। তেওঁৰ মহান ৰচনা - 'মৃচ্ছকটিকম'।
২. অৰ্জুন, বব্ৰুবাহন, উলুপী।

সংস্থাপক

চক্রপানি : বি. নাগি বেড্ডি

“অলিম্পিক উৎচাহ”

বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডতে নতুন শতাব্দীৰ প্ৰথমতেই অলিম্পিক খেলৰ আয়োজন বিৰাট ধূম ধামৰ ৱাৱে হৱ লগিয়া হৈছে ।

খেলৰ পৃথিবী ব্যাপী ইতিহাস ইমান পুৰনি, যেনেকোয়া মানবসখাজ । মহাভাৰতৰ নিচিনা পূৰনি গন্থলৈ অধিক সংখ্যায় খেলৰ প্ৰতি বৰ্ননা কৰা আছে । ইয়াৰ ঐতিহাসিক তথ্য ৭৭৬ খৃ:পূ :, টি, পৰা লোয়া হৈছিল, যেতিয়া যুলনৰ এথেনচ নগ ৰত প্ৰথম ৱাৰ অলিম্পিক খেলাৰ প্ৰদৰ্শন হৈছিল । ২২১ এ, ডি, লৈ জুলিয়াচ ফ্ৰাঙ্গে ৭৭৬ খৃ:, পূ: , ৰ গৌৰৱৰ বাৱে বিজেতাৰ নামৰ এখন তালিকা উলিয়াইছিল । (সেই সময়ত অলিম্পিক খেলতে কোন মহিলায় - অংশ গ্ৰহন কৰা নাই)

অলিম্পিক খেলাৰ নাম কৰন হৈছিল ভগবান জয়ুস -ৰ-থকা ঠাই অলিম্পিকয়াৰ পৰা, যি এক পবিত্ৰ স্থান হয় । আমি মানুহৰ শৰীৰ জীবনী শক্তি ঈশ্বৰৰ দান । সেই স ময়ত ভাল (খেলৰ) প্ৰদৰ্শন কৰি প্ৰথম হওয়া আৰু ঈশ্বৰৰ ৱাবে প্ৰাৰ্থণা কৰা সমান কথা আছিল । এজন সফল অংশীদাৰৰ পুৰস্কাৰ আৰু তেঁওৰ সম্মানৰ বাৱে আছিল গছ-পাতৰ বনাই এখন ৰাজ মুকুট, যি তেঁওক দিয়া হৈ থাকিছিল । সেইটো দিনৰ প্ৰতিযোগিতাৰ প্ৰতি মানুজনৰ চেনেহৱ ভাৱ আছিল, কিন্তু কোন বিবেকহীন বুদ্ধি নে আছিল । যি উৎসাহলৈ তেখতে খেলিছিল তাৰ বিৱৰন ২০শ শতাব্দীৰ কবি গ্ৰেন্টল্যাণ্ড ৰাইচ-এ বিৰাট ভালকৈ উল্লেখ কৰিয়াছে যে - “তুমাৰ জয় বা পৰাজয় ,তাৰ কোন মানে (অৰ্থ) নাই, মানেটো হোল, তুমি কেনেকুয়া খেলিচা, সেইটোয়ে হৈচে অধিক মহত্বপূৰ্ন । নিশ্চয়কৈ কোৱা যায়যে, এক মহান নিৰ্নয়কৈ ভগবানৰ এটা ৰূপ হয় পাবে ।

১৮৯৬ ইং ফ্ৰানচত যেতিয়া ৱোমা ফটকা দ্বাৰা অলিম্পিক উজ্জাপিত হৈছিল, তেতিয়া গুটে পৃথিবীখনত খেল-কুদৰ ৱাৱে প্ৰচুৰ উৎসাহ লক্ষ্য কৰা গৈছিল । মানুজনে খেলৰ প্ৰতি ভাব-ভক্তি, উৎচাহ ইত্যাদিৰ আলোচনায় সৰ্বদা মত্ত্ব আছিল বলে ক’লে হয়।

এই অলিম্পিক চলা-কালিন খেলুৱৈ শপথ গ্ৰহন পৰিলক্ষিত কৰা হয় যে, “আমি এক সত্য মনোবৃত্ত্বি আৰু পবিত্ৰ ইচ্ছা শক্তি লই এই প্ৰতিযোগীতাত অংশ গ্ৰহন কৰিছো আৰু এক ভাল খেলুৱৈ বাবে তাৰ গৌৰৱ বনাই ৰাখিম ।

পুবস্কাব অথবা উবান

চেন্নাই নগবব ওচবত অবস্থিত এটা বিদ্যালয়ব ছাত্র ইমান প্রসন্নিত হৈছিল যেতিয়া তাব দহম শাখাব পবীক্ষাব পবিনাম ঘোষনা কৰা হৈছিল। এই বিদ্যালয়ব দুইজন ছাত্র মনিকা আক দীপকে নিজব বিষয়তে সর্বচ্চো স্থান পাইছে। তেখতব এই সফলতায় চবকাবব পবা দুয়োজনক নগদ টকা পুবস্কাব আক আগলৈ পঢ়িবাব কাবনে ছাত্র বৃত্তি ও দিয়া হোল।

আক ইয়াব পাছত স্কুল বিলাকে আগ বাবি বন্ধব দিনত ছুটিত্ তেখতকে হায়দ্রাবাদ ফুবি আহিব কাবনে উবাজাহাজব বন্দোবস্ত কবি দিলে। এই নিমিত্তে কব লগিয়া হৈছে যি গাওঁত থকা সক লবা-ছোৱালী নগববাসী-ছোৱালী লগত বিমান যোগে ভ্রমনব বাবে এটা সুবিবেচনা কৰা হৈছে। যিয়াত, বহুতো ধবনব প্রশ্ন আছে, প্রথমতঃ কেইনজন সক লবা ছোৱালিক বিমানত উবিবাব সুযোগটি পাব। দ্বিতীয়ত কিবা কোনও ঠাইত্ বিমানত কবি পর্যটক হিচাবে ভ্রমনটো ঠিক হব নে? অথবা এই বাবে ইয়াব পবা কোন জ্ঞান অর্জিত হব পাবে?

বহুতো স্কুলে নিজব মেধাবী লবা ছোৱালী বিলাকব আহি (ফটো) খববব কগজত ছপোৱাব কাবনে লাগি আছে। এইবোব একো আচবিত বস্তু ন হয়, যি শিক্ষা দিয়া সংস্থায় তেওঁব মেধাবী ছাত্র-ছাত্রী আক সংস্থাব ফটো ছপোৱাব বাবে সিহ্ তব ওচবত কেতিয়াও যোৱা নাই। এতিয়া প্রশ্নটো হোল, ইয়াত কোনে লাভবান হৈছে ছাত্র-ছাত্রী না শিক্ষা-দিয়া সংস্থা? প্রশ্নটো বিচাবাধীন।

★★★★★

সমন্ধব দলং

চুইডেন আৰু ডেনমাৰ্কৰ মাজত ১৬ কি.মি. দীঘল এটা দলংৰ উদ্‌ঘাটন জুলাই মাহত হৈ গৈছে। যিটো হৈছে এই দুই দেশৰ মাজত ৪০০ বছৰ পুৰনিয়া বিচ্ছেদ আকৌ স্থাপিত হবাৰ কাৰনে।

বস্তুতঃ এইটো ৭০০০ বছৰৰ পুৰনিয়া এক সমতল জমি (মাটি) আছিল। কিন্তু (হিমযুন) বৰফ গলি যোৱাৰ পাছত ৰাষ্ট্ৰ বেলেক হৈ গলে। এক হেজাৰ বছৰ আগতে ইটো-সিটো এটা শত্ৰুতাৰ আৰম্ভ হোল। এই শত্ৰুতাৰ কাৰনটো চুইডেনৰ দক্ষিন ভাগ (অংশ) স্কান আছিল, যি সময়ত বহুতো যুদ্ধ হৈছিল সেই সময়তে ডেনমাৰ্ক ইয়াত নিচেই কম ৬০০বছৰ ধৰি ৰাজত্ব কৰিয়াছিল। কিন্তু চৰমফলে আকৌ ১৬৫৮ ইং চুইডেনৰ অংশভূত হোল

অভিশপ্ত আয়ব ল্যাণ্ড

চৌধ্য বয়সীয়া এশা বাবসায় নবাব, ব্যাংকক্ নগত থকা এজন সাধাবন টেক্সী চালকব-কন্যা আছিলে । সি মালয়েচীয়াব এটা দ্বীপ (মজুলি) লংকা-ব উদোশালৈ যাত্রা আবম্ভ কবে । ২০০ বছব পুবনিয়া এই মাজুলিক্ এজন থাইল্যাণ্ড মহিলায় অভিশাপ দি আছিলে । এতিয়া শাপমুক্ত হৈ গলে বোধ হয় । এই থাইল্যাণ্ড মহিলা বহুদিনীয়া ব্যবসায়ী আছিলে । তাই-ব নামটো মহ্শুবি আছিল । এইটো মানিব লগিয়া হয় যেয়ে, মহশুৰীব জন্ম ফুকেটত (থাইল্যাণ্ড) হৈছিল । তাই এক সুচাক জীবনব বাবে মালয়েচিয়া গুচি যায় । আক তাতে এজন লংকাব সৈনিকব লগত পবিণয় বদ্ধ হয় ।

যেতিয়া চিপাহীজন যুদ্ধলৈ গুচি যায়, তেতিয়া গাঁওব বাট দেখাওঁতাব (প্রধান) পত্নীয়ে সন্দিগ্ধ হৈ তাইব উপবত চবিত্রহীনতাব দোষটো লগাই দিলে । তাই ব কথাত্ মানাতা দি গাওঁব মানুহে তাই-ক্ মৃত্যুদণ্ড দি এখন চোকা ছুবি দিয়ে মাবি দিলে । কিন্তু আচবিত কথা এইটো আছিল যেয়ে ছুবি দিয়ে মাবাব পিছত মহশুবীব শবীবব্ পবা বগা তেজ উলাই আহিছিল । ইয়াব পবা প্রমাণিত হয় যেয়ে মহশুবী এজন পবিত্র ডাঙবীয়ানী (দৈনী) আছিল । চিব কালব বাবে মবিবাব সময় তাই গাওঁব মানুহক অভিশাপ দিলে যেন আয়বল্যাণ্ডত্ সাঁত জন্মলৈ (পিবী) কোনোও মহিলাব ছোৱালী সন্তান জন্ম ন হয় । ততালিকে মহশুবীব গোটে পবিয়াল আক তাইব একমাত্র পুত্র থাইল্যাণ্ড গুচি যায় । তাত লগ পোৱাব লগে লগে মালয়েচিয়া-বাসী সকলোয় বিবাট অভিনন্দন জনাই ছিলে আক তা'ক দেশবাসীব অধিকাব ও দিলে । এটা কামব আক ঠাইব ব্যবস্থা ও কবি দিলে । এই বোব ভ্রমবিশ্বাস মানুহব মনত লুকাই আছিল আক যেতিয়া এশা লংকা ত্ গৈছিলে, তেতিয়া মহশুবীব স্মৃতি-চিহ্ন দেখিবলৈ যাববিচাবিলে হাজাব হাজাব মানুহে তাব লগ ধবিলে ।

★★★★★

।এতিয়ালৈকে ও মানুহে ডেনমাৰ্কৰ প্ৰতি মমতা এৰাব নোৱাৰিলে ।এক শতাব্দীৰ ও বেশী সমায় ধৰি তেখতয় এই দলং খনৰ প্ৰতিক্ষাও কৰিয়া ছিলে ডেনমাৰ্কত যাই থাকিব বুলি । দুই দেশৰ চৰকাৰে সেই সময় লৈকে দুঃখিত আছিল যেতিয়ালৈকে উভয়ৰ মাজত কোনেও লগলগা নে আছিল ।

দলং খনৰ কাম চাৰি বছৰ আগতে আৰম্ভ কৰা হৈছিল । হঠো দক্ষিণৰ চুইডেন নগৰ মালমোয়েক আৰু ডেনমাৰ্কৰ ৰাজধানী কোপেনহেনেন-ক মিলিত কৰে । যিয়াত মহান বৰ কথকী হেন্স ক্ৰিস্টিয়ন এন্ডেৰচন্ বাস কৰিছিলে । দলং খনৰ উদঘাটন সমাৰোহ দেখিব কাৰনে সেইটোৰ দুইফালে নিচেই কম হাজাৰ প্ৰধান মানুহ জনেহ্ থিয় হৈ আছিল ।

প্ৰতিষ্ঠাতা - প্ৰকাশকৰ ওচৰৰ পৰা এখন চিটি

মোৰ প্ৰিয় সৰুসৰা পাঠক-পাঠিকা আৰু বন্ধুসকল

'চান্দমামা' প্ৰথম প্ৰকাশনাৰ সময়ত ভাৰতৰ চিত্ৰ আছিল বেলেগ ধৰনৰ। মাত্ৰ কেইজনমান প্ৰকাশক, আৰু কবলৈ গ'লে সৰু সকলৰ বাবে কোনো কাকত নাছিল। ছপোৱাৰ ব্যৱস্থা আজি কালিৰ যাদুময় প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ তুলনাত বহু পিছুৱাই আছিল, তেতিয়া প্ৰতিটো অক্ষৰ হাতেৰে সজাই ছপোৱা হৈছিল। আজিকালিৰ নিচিনা সেইসময়ত কোনো টি.ভি. বা কমপ্যুটাৰ ব্যৱস্থা নাছিল।

ভাৰত এতিয়া নতুন এটা শতাব্দীত পদাৰ্পন কৰিছে। ইংৰাজ শাসনৰ পৰা স্বাধীন দেশৰ জাতিক এতিয়া সম্পূৰ্ন নিৰ্ভৰশীল হৈ উঠিব লাগিব।

মোৰ বন্ধু ৰাজ বৰুয়াৰ লগত একমত হৈ বিশ্বাস কৰিছো যে, অহাকালিৰ ভাৰত ভালদৰে হাঁহিব পাৰিব, যদি আজি আমি আমাৰ সৰু-সৰা লৰা ছোৱালী হতক হাঁহিব দিব পাৰো; অহা কালিৰ ভাৰত এটা শক্তিশালী জাতি হৈ উঠিব যদি আমি আমাৰ সৰু-সৰা লৰা-ছোৱালী হতক শিখাব পাৰো সিহতৰ অতীত গৌৰবময় ঐতিহ্যক ভাল পাবলৈ। তাৰলগত সিহঁতে ভাল সাহিত্য পঢ়িব, ভাৰতৰ মূল ভাৰ-শক্তিৰ ওচৰত সিহঁতক উন্মুক্ত কৰি ধৰিবৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা কৰি দবি লাগিব। এনেদৰেই আহে এটা লাবণ্য পৰীক্ষানিৰীক্ষাৰ সোপান আৰু তাৰ বাস্তৱ ৰূপ পায় - কব পাৰি এটা দুঃসাহসিক অভিযান সেইটোয়ে হৈছে 'চান্দমামা' - একে বিষয়ৰ কিন্তু বহুতো ভাষাত, ভাৰতৰ পুৰনি গাথা, পুৰনি কাহিনী আৰু ৰূপকথাৰ বিশাল ৰত্নভাণ্ডাৰত শুমাইবাৰ ৰহস্যময় এটা মাধ্যম।

লাহে লাহে 'চান্দমামা' হৈ ওঠে সকলো পৰিবাৰৰ অন্তৰংগ এটা নাম। সম্প্ৰতি ইয়াৰ প্ৰকাশনাৰ জীৱনত কিতাবখন- (চান্দমামা) এটা ডাঙৰ সংকটৰ মুখামুখি হব লগা হৈছিল। যাৰ কাৰনে এবছৰৰ ও বেছি সময় ইয়াৰ প্ৰকাশনা বন্ধ আছিল। কিন্তু ইয়াৰ ওপৰত সকলোৰে আজিও ভালপোৱা আৰু শুভেচ্ছাৰ মহত্ব শক্তিৰ বলত আকৌ জয়ী হৈ ওলাই আহিছে এইটো। যি সকল সাহসী চিন্তাশীল মানুহ ইয়াৰ আটকি যোৱা ৰথৰ চকাক তুলি ধৰি আকৌ ভাল ঠাইত বহাই লক্ষ্যৰ ফালে পুনৰ্যাত্ৰা কৰিবৰ বাবে জপিয়াই পৰিছিল সিহঁতক আমি অভিনন্দন জনাও।

এইটোমুহূৰ্ততে মই দ্বিগুন খুছি হৈছো কাৰন প্ৰথমতে, প্ৰকাশনাটো তাৰ ৫৩ তম বাৰ্ষিকী পালন কৰিছে। আৰু দ্বিতীয়তে, এটা সৰু ধাক্কাৰ পাছত নতুনকৈ আৰ্বিভূৰ্ত হৈছে এইটো।

ঈশ্বৰে 'চান্দমামা'ৰ যাত্ৰা সফল কৰক, এই কামনা কৰে আৰু তাৰ লগত সকলোৰ প্ৰতি শুভেচ্ছা জনাও।

বেতালৰ কথা

সাধনাৰ মোক্ষলাভ

দৃঢ়ব্রতী বিক্ৰমাত্যি পুনৰায় আহি গছৰ নিচিনা কৈ ওলমি নামি নিজৰ কান্ধৰ ওপৰত ৰাখি শ্মশানৰ ফালে যাত্ৰা কৰিলে। সেই ঘোৰ অন্ধকাৰ আৰু ভাভৰ ধুমুহাৰ ৰাতি সেইফালৰ পৰিবেশ অতি ভীতিজনক হৈ উঠে। তাৰ লগতে ভূতপ্ৰেতৰ চিঞৰী, মাজে মাজে বিজুলীৰ চমক আৰু বিপদ জনক কৰি তুলিছে। কিন্তু বিক্ৰমাদিত্য নিৰ্ভয়ে আগুৱাই গ'ল। শ্মশানৰ লগ পোৱাৰ লগে লগে বেতালে কলে, ৰাজন, কিছুমান মানুহ আছে ইমান এলেপুৱা যে কিবা এটা বস্তু এঠাইৰ পৰা আনঠাইলৈ নিব নোৱাৰে। তেনেকুৱা জীৱন যাপন কৰতে অভ্যস্ত যি সকল,

তেওঁলোক আৰু যথেষ্ট আনন্দ পায় । কিন্তু তাৰ বিপৰীত তুমি । এই ভয়ানক ৰবোহন আৰু যুমুহাৰ ৰাতি ইমান পৰিশ্ৰম কৰি আনন্দ লাভ কৰিছা । যদি এই প্ৰচেষ্টাৰ পিচত তোমাৰ কোনো উদ্দেশ্য থাকে, তেনেহলে এটা কথা মনত ৰাখিবা । কেতিয়াওঁ ঠিক উদ্দেশ্য সিদ্ধিৰ সময়ত সাধনৰ নিচিনা ভুল নকৰিব আৰু অবিবেচকৰ নিচিনা ব্যৱহাৰ নকৰিবা । তোমাক সাধনা কৰাৰ বাবেই মই তাৰ কাহিনী শুনাইছো । মন দি শুনা ।

বেতালে তাৰ কাহিনী আৰম্ভ কৰিলে । এখন জঙ্গলৰ তেতিয়া ওচৰত গাওত মদন নামেৰে এজন যুবকে আছিল । পৰিয়ালত তাৰ কোনে নাই । বহু পৰিশ্ৰম কৰা মানুহ আছিল তেওঁ । কিন্তু বহু পৰিশ্ৰম কৰি সি পেটভৰি খোৱবলৈ পোৱা নাছিল । যি উপাৰ্যন হৈছিল তাতো দিন চলোৱা কষ্ট কৰ হৈছিল । জীৱনৰ প্ৰতি তাৰ আৰু কোনো মোহ নাছিল । শেষত এদিন, সামান্য যি আছিল তাকো এৰি পেলাই জঙ্গললৈ গুচি গৈছিল আৰু । তাতে ভগৱানক জপিবলৈ আৰম্ভ কৰে । তাৰ কঠোৰ তপস্যাৰ ফলত ভগবান প্ৰসন্ন হৈ তাক দৰ্শন দিয়ে আৰু বৰ প্ৰাৰ্থনা কৰিবলৈ কলে ।

"হে প্ৰভু, মোক মোক্ষ দান কৰা, জীৱন মৃত্যু ৰ বাবে মোক মুক্তি দান কৰা । আপোনাৰ মাজত যে মই বিলীন হৈ যাব পাৰি । মদনে বৰ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে ।

ভগবানে হাঁহিমুখে কলে, বোপা, মানব জীৱন দিয়া হৈছে তাৰ নিজৰ কাৰনে যেনেকুৱা অন্যাৰ বাবেওঁ তেনেকুৱাই । মানৱদেহৰ ধাৰনাৰ সাৰ্থকতা তাতেই । এই দুয়োটাৰ কোনো এটাওঁ কৰ্ম তুমি কৰা নাই । মোক্ষ লাভৰ সময় তোমাৰ হোৱা নাই । তোমাক অলপ অদ্ভুত শক্তি প্ৰদান কৰিছো । ইয়াৰ দ্বাৰা তোমি বেলেকাৰ মঙ্গলৰ কাৰনে চিন্তা কৰিবা । তাতেই তোমাৰ মানৱজীবন ধন্য হব । তাতেই মোক্ষলাবৰ অধিকাৰী হৈ উঠিবা তুমি । তুমি মানৱসেৱা কৰি যোৱা । তাৰপিচত ভগবান মিলাই হৈ যায় ।

সংসাৰৰ কোনো বস্তুৰ প্ৰতিওঁ মদনৰ কোনে আশক্তি নাই । মোক্ষলাভৰ কাৰনে ব্যয়াকুন হৈ উঠে সি । এদিন জঙ্গলৰ পৰা আহিছিল সি । তাত এজন যুৱকৰ দেখা পায় । মূৰ তলফালে কবি হাতৰ ওপৰত ভৰ দি খুছ কাঢ়ি আছে । সেয়া দেখি সাধন অচম্বিত হৈ যুৱক জনক সুধিলে, কিয় তেওঁ এনেকুৱা কৰিছে ।

"মোৰ দেউতা কোনোবা বেমাৰত অসুস্থ হৈ শয্যাশায়ী হৈছে । কোনো দৰবেও কাম কৰা নাই । আমাৰ গাওৰ পূজাৰীয়ে কৈছে যে তাৰ ওপৰত কোনো দুষ্ট আত্মাই ভৰ কৰিছে ।

যদি প্ৰতিদিন কিছু সময় তনেভাবে মই খুচ কাৰো তেতিয়া দুষ্ট আত্মা শান্ত হব আৰু মোৰ দেউতাওঁ সুস্থ হৈ ওঠিব । যুৱকজনে উত্তৰ দিলে।

"এনেভাবে হাতৰ ওপৰত ভবদি চলিলে তোমাৰ কষ্ট নহয়নে? মাধনে সুধিলে ।

"কিয় নহয় কষ্ট ? বৰ কষ্ট হয় । তাৰ বাবে মোৰ বাওফালৰ হাতখান এনে সৰু পৰাই কমজোৰী । বৈদ্য সাৱধান কৰি কৈছে, আৰু কিছুদিন এনেভাবে চলিলে এই হাতখন পঙ্গু হৈ যাব । কিন্তু মোৰ হাতখনৰ পৰিবৰ্তে যদি মোৰ দেউতা সুস্থ হৈ ওঠে তেনেহলে ইয়াতকৈ খুচি মুৰ আৰু কি হব? যুবকে নিজৰ বাওঁহাতখন দেখি কলে, পিতা সুস্থ হৈ উঠিলে অনেক বেছি সুখ আৰু শান্তি লৈ বাচি থাকিব পাৰিম ।

যুবকজনৰ এনেকুৱা পৰোপকাৰ আৰু স্বাৰ্থত্যাগৰ বাবে প্ৰভাৱিত হৈ মদনে কলে, সঁচাই তুমি এজন উচ্চস্তৰৰ মানুহ । তোমাৰ পুন্যৰ ফলতেই তোমাৰ পিতা সুস্থ হৈ উঠিব । এনে ভাবে খোজকঢ়া বন্ধ কৰি তুলি আনন্দমনে ঘৰলৈ উভতি যোৱা । মোৰ কথা ব্যৰ্থ নহয় ।

যুৱকজনে তেতিয়া কলে, তেনেহলে আপুনি মোৰ ঘৰলৈ বোলক, মোৰ দেউতাক কৃপা কৰি এবাৰ দৰ্শন দিয়ক ।

কাৰো ঘৰত 'গৈ প্ৰতিদান স্বৰূপ কোনো সেৱা-সৎকাৰ মই গ্ৰহন নকৰো । মদনে কলে।

স্বামীজী, আমাৰ নিচিনা সাধাৰন অসমৰ্থ মানুহ আপোনাৰ নিচিনা মহাত্মাক কি ভাবে প্ৰতিফল দিব পাৰো? অমাৰ ঘৰলৈ জাবলৈ এইবাবে প্ৰাৰ্থনা কৰিছো যে, মোৰ পিতা সহ গাওৰ আন আন অসুস্থ লোকেওঁ আপোনাক দৰ্শন লাভ কৰিলে ধন্য হব আৰু উপকৃত হব।

"চাওঁ তেনেহলে । এটা কাম কৰি লওঁ । মদনে কলে । তাৰপিচত চকু বন্ধ কৰি শান্ত হৈ নিজ হৃদয়ে জগবানক স্মৰন কৰি কলে, "হৈ প্ৰভু, মই নিঃস্বাৰ্থ হৈ পৰৰ উপকাৰ কৰিলো । এতিয়া তেনেহলে আপুনি মোক আপোনাৰ মাজত বিলীন কৰি দিয়ক ।

তোমাৰ নিচিনা আৰু বহুতো নিঃস্বাৰ্থ পৰোপকাৰী আছে । তেওঁলোকৰ এতিয়াওঁ মই মোক্ষ-মুক্তি দিয়া নাই । ইমান সোনকালে তুমি মুক্তিলাভৰ আশা কৰা কি ভাবে । যে জন যুবকৰ আগত তুমি থিয় হৈ আছা, তেওঁ তোমাতকৈওঁ অধিক পৰোপকাৰী ।"

"এইজন যুবক মোতকৈ পৰোপকাৰী কেনেকৈ হব পাৰে । বিস্ময় প্ৰকাশ কৰি মদনে জানিব বিচাৰে ।.

যেতিয়া তুমি এই ৰহস্য জানিব পাৰিবা, তেতিয়া তুমি মুক্তিলাভ কৰিবা । এতিয়া তুমি

এইজন যুবকৰ লগত যোৱা ।

ভগবানৰ আদেশ লাভ কৰি মদন সেইজন যুবকৰ লগত তেওঁৰ ঘৰলৈ গ'ল । ঘৰত গৈ দেখে তেওঁৰ পিতা সম্পূৰ্ণ সুস্থ হৈ গৈছে । মদনৰ সম্পৰ্কে যুবক গাওঁ বাসীৰ ওচৰত ব্যক্ত কৰিলে । মহাত্মাৰ আশীৰ্বাদত তেওঁৰ পিতা সুস্থ হৈ উঠে, সেয়া সকলোৱে শুনিলে আৰু দেখিলেওঁ । মদনৰ দৰ্শন লাভৰ কাৰনে গাওৰ মানুহ আহিবলৈ ধৰিলে । নিজৰ দুঃখ মুক্তিলাভৰকাৰনে প্ৰত্যেকেই মদনৰ আশীৰ্বাদ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে । মদনৰ আশীৰ্বাদ আৰু ভগবান পদত্ত অদ্ভুত শক্তিৰ প্ৰভাৱত সকলো দুঃখ দূৰ হয় । গাওঁবাসী সকলে সুখী হৈ ওঠে। কোনো সমস্যা নাই । গাওঁখন যেনে স্বৰ্গ হৈ উঠিল ।

সেইখন গাওঁত ৰঙ্গা নামেৰে এজন গুণ্ডা আছিল । তেওঁৰ সহায়ত ধনী সকলে দুখীয়াৰ ওপৰত জুলুম কৰিছিল । তেওঁলোকক ঠগিছিল তেওঁলোকৰ দুঃখ আৰু সমস্যাৰ সুযোগ লৈ । কিন্তু এতিয়া আৰু গাওঁত কোনো সমস্যা নাই, দুঃখ নাই আৰু দৰিদ্ৰওঁ নাই । সেই ৰঙ্গাৰওঁ কোনো কাম নাই । কোনেওঁ তাক নামাতেওঁ আৰু একো ...... । তাৰ বৈৰাগ্য আহে আৰু অনুশোচনা হয় ।

তেওঁ এদিন মদনৰ ওচৰত গৈ কলে, স্বামীজী, মই অত্যন্ত বদমাচ আৰু নীচ ব্যক্তি । মই মানুহৰ অনেক ক্ষতি কৰিছো । কিন্তু সেইবোৰ আৰু ভাল নালাগে । অতীতৰ কথা ভাবিলে বৰ কষ্ট হয় । এই অবস্থাৰ কাৰনে মুক্তিৰ পথ কৈ দিয়ক । কৃপা কৰি মোক মুক্তি প্ৰদান কৰক ।

ই বাদ দি অন্য কিবা, যেনেকুৱা ধন, আভূষন, গৃহ, বাহন, মোৰ ওচৰত খোজা । সমস্ত দিয়াৰ বাবে মই প্ৰস্তুত । তুমি অন্য কোনো গাওঁত গৈ সন্মান বচাই জীৱন যাপন কৰা, তোমাক সেৱা দিম মই । কিন্তু মোক্ষ বা মুক্তি দিব নোৱাৰিম মই । মদনে কলে ।

নহয় স্বামীজি, অন্য কোনো গাওঁত গলে

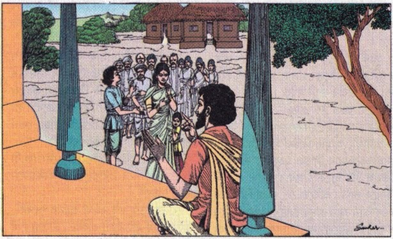

আগৰ নিচিনা আকৌ হৈ উঠিম । আপুনি মোক মুক্তি দান কৰি এই পাপময় জীৱনৰ পৰা মুক্তি দিয়ক । আপুনি মহাত্মা, আপোনাৰ কৃপাত সমস্ত সম্ভৱ । মদনৰ ভৰিত ধৰি ৰঙ্গাই কাতৰ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে ।

“বাৰু বাৰি চাওঁ । কালি আহিবা । মদনে কলে ।

ৰঙ্গা গুচি যোৱাৰ পিচত মদনে তাৰ অন্তৰস্থিত ভগবানক স্মৰন কৰে ধ্যানৰ মাধ্যমেৰে ।

“ৰঙ্গাক যদি মুক্তি দান কৰিব বিচৰা তেন্তে নিজৰ মোক্ষপ্ৰাপ্তিকে ত্যাগ কৰিব লাগিব । ভালবাবে বিচাৰ কৰি তুমি নিজে স্থিৰ কৰা । ভগবানৰ সাবধান বানী শোনে মদনে ।

পিছৰ দিনা মদন ৰঙ্গাক কলে, মই তোমাক মোৰ পূন্য দিছো । যোৱা, সেই মঝৰনাৰ পানীত স্নান কৰি ভগবানক ধ্যান কৰি মুক্তি কামনা কৰা । তেওঁ তোমাক মুক্তি দান কিৰব।

ৰঙ্গাক সমস্ত পূন্য ফল দি তেওঁক মোক্ষদান কৰাৰ পিচত মদনৰ সন্মুখত ভগবান আহি প্ৰত্যক্ষ হৈ কলে, “পুত্ৰ তোমাক মোক্ষদান কৰিছো ।”

“প্ৰভু মই এতিয়া মোক্ষ নিবিচাৰো । মদনে স্ববিনয়ে জনালে ।

তোমাৰ কৰ্তব্য পূৰ্ন হৈছে । আজি পবিত্ৰ সাধনাৰ পানীত স্নান কৰি মোক ধ্যান কৰিবা। তুমি মোক্ষ লাভ কৰিবা । তাৰপিচত ভগবান মিলাই হয় ।

বেতালৰ কাহিনী সমাপ্তিৰ পিচত কলে, ৰাজন, মোক্ষলাভৰ কাৰনে বহুবাৰ প্ৰাৰ্থনা কৰা স্বত্তেওঁ ভগবানে তাত অসম্মতি জনায়। কিন্তু মাদনে যেতিয়া মোক্ষ গ্ৰন্থৰ কাৰনে অসম্মতি জনায় তেতিয়াই ভগবানে মোক্ষ দান কৰে। ইয়াৰ মাজত কিবা ৰহস্য আছে নেকি? মোক্ষ লাভৰ নিচিনা মহাদুৰ্লভ বস্তু যি লাভৰ কাৰনে ডাঙৰ ডাঙৰ মহাত্মা বা ভক্ত জনক

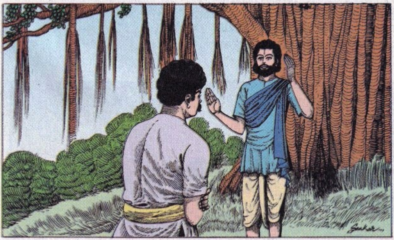

হাজাৰ জন্ম লৈ অপেক্ষা কৰা হয় সেয়া গ্ৰহন কৰিবলৈ অস্বীকৃতি জনায় মদনে । এয়া কি তাৰ বুদ্ধিহীনতা নহয় । দ্বিতীয়তে, ৰঙ্গাৰ নিচিনা ৰদমাচ ব্যক্তিক মদনে অতি সহজে মোক্ষ প্ৰদান কৰিলে । এয়াওঁ কি তেওঁৰ চৰম বুদ্ধিহীনতা নহয়? যদি মোৰ এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ জনা স্বত্বেওঁ তুমি নীৰবে থাকা তেনেহলে তোমাৰ মূৰ ফাটি চৌমাৰ হৈ যাব ।

ৰজা বিক্ৰমাদিত্যই বেতালৰ সন্দেহৰ উত্তৰ দিলে, “মদনৰ মোক্ষলাভত অস্বীকৃতি দিয়াৰ পিচত আছিল পৰোপকাৰিতা আৰু ত্যাগৰ মহান ভাৱনা । তেওঁৰ বুদ্ধিহীনতা নহয় । প্ৰভুৰ ওচৰত প্ৰাপ্ত অপূৰ্ব শক্তিৰ অধিক জনকল্যান তেওঁ কৰিব বিচাৰিছিল । মানবৰ কল্যান কৰাৰ বাবেই তেওঁক সেই শক্তি দিছিল । এই মৰ্মজ্ঞান লাভ কৰাৰ ফলত তেওঁ তাৰ পূন্যফল ৰঙ্গাক দান কৰি নিজৰ মুক্তিলাভ ত্যাগ কৰিছে। সেইকাৰনে তেওঁ মোক্ষক অধিকাৰ কৰিছিল। সিমানদিন তাৰ এই জ্ঞান নাছিল খিমানদিন তাৰ ওচৰত দুৰ্ভব, জীবন ঝঞাট মাৰিবৰ কাৰনেই মোক্ষ লাভ কৰিব বিচাৰিছিল । যদি সেইসময়ত তেওঁ মোক্ষলাভ কৰিলে হেঁতেন তেন্তে তাৰ আত্মা, মন আৰু প্ৰাপত বিকাশ নহল হেতেন।

ৰঙ্গাৰ নিচিনা দুষ্ট ব্যক্তিক মোক্ষ দানৰ বিস্ময়ে কোৱাওঁ অবিবেচনা পুৰ্ণ কাম নহয় । ৰঙ্গাৰ সচাকৈয়ে অনুশোচনাৰ সৃষ্টি হৈছিল । সি সচাই জীৱনটো পৰিবৰ্তন কৰিব বিচাৰিছিল । যদি মদনে তাক মোক্ষ দান নকৰে তেতিয়া সাধনৰ ভয় আছিল যে ৰঙ্গা আকৌ বদমাচ হৈ যাব বুলি ।

ইয়াৰ ফলত মদন পূৰ্নৰূপে নিঃস্বাৰ্থ হৈ উঠে, তাৰ আত্মা শুদ্ধ আৰু নিৰ্মল হৈ ওঠে । তাক মাধ্যম কৰি পৃথিবীত মানবকল্যানৰ কাৰনে যিমানটো কৰ্ম কৰিছিল । ভগবানে সেয়াই কৰি নিয়ে । তাৰ ভূমিকা অনুভূতিৰ পূৰ্ণ হোৱাৰ ফলত ভগবানে তাক মোক্ষদান কৰে ।

মদনৰ জীৱনত কোনো বিৰোধ ভাব নাছিল । ভূল নাছিল । তোমাৰ ব্যক্ত যে তাৰ কোনো ভিত্তি নাই, তোমাৰ অজ্ঞনতাই পূৰ্ন।

ৰজাৰ মৌন ভঙ্গ সফল হোৱামাত্ৰে বেতাল অদৃশ্য হৈ যায় আৰু পূৰ্বোক্তি বৃক্ষত গৈ আশ্ৰয় লয় ।

কল্পিত

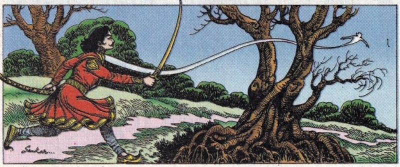

কুম্ভকোনামৰ পথত আগবাঢ়ি যাওঁতে কাবেৰীৰ উপকূলত অৱস্থিত আৰু দুটা চহৰ - কাঞ্চানুৰ আৰু তিৰুভাসানাল্লুৰ ত যাত্ৰা বন্ধ কৰা প্ৰয়োজন । এটা সময়ত হাতেৰে বনোৱা তাঁতৰ শাড়ীৰ বাবে বিখ্যাত আছিল কাঞ্চানুৰ । তিৰুভাসানাল্লুৰ আছিল প্ৰসিদ্ধ হাঁহী ধেমালী কৰা ৰামস্বামী শাস্ত্ৰীয়াৰ আৰু বিখ্যাত সমাজ-সংস্কাৰক আৰু ভক্ত আইয়াবল নামেৰে সন্মানীয় উপাধি ভূষিত শ্ৰীধৰ আইয়াৰ বাসস্থান । শ্ৰীধৰ আইয়াই মহীশূৰ ৰাজ্যৰ মন্ত্ৰীপদ এৰি ধ্যান আৰু সাধনাৰ জীৱন গ্ৰহনৰ অভিপ্ৰায়ত তিৰুভাসানাল্লুৰত আহি থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰে । দয়া আৰু মানবিকতাৰ বিষয়ে তেঁখেতৰ নাম পুৰণি ইতিবৃত্তত স্থান অধিকাৰ কৰিছে ।

এবাৰ, তেঁখেতৰ মাকৰ শ্ৰাদ্ধানুষ্ঠানৰ সময়ত আইয়া নদীত যোৱাৰ পথত এজন দুখীয়া লোকক দেখিবলৈ

কাৱেৰী নদীৰ পাৰত - ১০

দক্ষিনৰ কাশী

ৰচনা : জয়ন্তী মহালিংগম

শিল্প : গৌতম সেন

পায় । সেই মানু জনৰ ভোঁখ তৃষ্ণাত মৰনাপন্ন অৱস্থা । আইয়াৰ মনত করুণা ভৰি পৰে । সোকালে তেঁখতে ঘৰত উভতি আহে আৰু অনুষ্ঠানৰ বাবে বনোৱা খোৱা-বোৱা পঠাই দিয়ে সেই লোকজনৰ লগত । ইয়াৰ বাবে ব্ৰাহ্মনসকলে বৰ বেয়া পায় আৰু অনুষ্ঠানৰ কাম পৰিচালনা কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে । আইয়াৰে মনে মনে থিয় হৈ সিঁহতৰ প্ৰস্থান দেখে । তাৰপাছত দুৰ্ঘাঘাহৰ পাত ব্ৰাহ্মনসকলৰ পৰিবৰ্তে সেই ঠাইত ৰাখি তেখতে নিজে ৰীতি অনুসকৰ্ম সম্পন্ন কৰে ।

কুম্ভকোনামক 'কাৱেৰীৰ কাশী' বুলি কোৱা হয় । কাবেৰীৰ দক্ষিণ পাৰত থকা এই চহৰটো বৰ সমৃদ্ধশালী আৰু উন্নত । উপনদী আবাসালৰ ইয়াত আহিই কাৱেৰীৰ লগত লগ হৈছে । খ্ৰীষ্টাব্দ নৱম শতকৰ পৰা কাৱেৰীৰ বদ্বীপ অঞ্চলত কুম্ভকোনাম এটা ধৰ্মীয় সংস্কৃতিক আৰু অৰ্থনৈতিক কেন্দ্ৰ হিচাপে প্ৰাধান্য লাভ কৰি আহিছে । ইয়াৰ ৰেচম আৰু কাৰ্পাস শিল্প বৰ প্ৰশংসিত হৈ আহি আছে, ইয়াৰ কাঁসা, পিতলৰ বাসন আৰু সোনৰ অলংকাৰাদি নিৰ্মান শিল্পৰ বিচাৰত বৰ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ন । ইয়াৰ কলা বিদ্যালয়ৰ পৰা বহুতো চিত্ৰশিল্পী আৰু ভাস্কৰশিল্পীৰ সৃষ্টি হৈছে । সৌৰাষ্ট্ৰৰ

অদি কুম্ভেশ্বৰ মন্দিৰ

পৰা বহুতো মানুহ ইয়াত আহি থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু 'জৰী' ৰ কাপোড় বনোৱাৰ বিদ্যা সেই ঠাইৰ অধিবাসী সকলক দান কৰে। বহু সংখ্যক গুজৰাটী ব্যৱসায়ী ইয়াত আহি থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ইয়াৰ চৰকাৰী কলা মহাবিদ্যালয়ত বহুতো ডাঙৰ ডাঙৰ মানুহ শিক্ষা লবলৈ আৰু অধ্যাপনা কৰিবলৈ আহে। তাৰবাবে কুম্ভকোনাম দক্ষিন ভাৰতৰ 'কেম্ব্রিজ' নামেৰে প্রসিদ্ধ হৈ ওঠে।

কুম্ভকোনাম হ'ল মন্দিৰৰ চহৰ। ইয়াত প্ৰায় ৬০ টা মন্দিৰ আছে। চহৰৰ মাজভাগত থকা পুৰণি কুম্ভেশ্বৰ হ'ল মূল মন্দিৰৰ আৰাধ্য দেৱতা। লিংগম আৰু চহৰৰ সৃষ্টি লৈ এটা ধুনীয়া পুৰণি কাহিনী আছে। মহাপ্ৰলয়ৰ অলপ আগত শিৱই সকলো জীৱসৃষ্টিৰ দিব্য বীজ ব্ৰহ্মাৰ ওচৰত দি অমৃত থকা এখন কুম্ভত সেইবোৰ ৰাখিবলৈ ক'লে। তেখেঁতক নিৰ্দেশ দিয়ে বিল্বপত্ৰ দি কুম্ভটোক পূজা কৰি প্ৰলয় আৰম্ভ হোৱাৰ আগত সেইটো মেৰু পৰ্বতত থৈ অহাৰ বাবে। কিন্তু পানীৰ ঢৌৰ বাবে পাত্ৰটো ভাঁহি শেষত কুম্ভকোনামৰ ওচৰত আহি ৰখি যায়। শিৱই সেই ঠাইত উপস্থিত হৈ তীৰ নিক্ষেপ কৰি সেই কুম্ভটো ভাঙি দিয়ে। কুম্ভৰ ভিতৰৰ সকলো পদাৰ্থ চাৰিওফালে বিয়াপি পৰে। মহামহম কুণ্ড আৰু পোত্ৰামাবাই (স্বৰ্নকমল সৰোবৰ) - এই দুই ঠাইত সকলো অমৃত গৈ সঞ্চিত হয়। সেই অমৃতৰ লগত বালু মিলাই এখন লিংগ বনাই শিৱই শেষত সেই লিংগত বিলীন হৈ যায়। সৃষ্টিৰ বহু আগত ইয়াৰ অস্তিত্ব থকাৰ বাবে ইয়াৰ নাম হয় 'আদি' অৰ্থাৎ সৰ্বপ্ৰথম।

৯০০০ বৰ্গমিটাৰ অঞ্চললৈকে থকা কুম্ভেশ্বৰ মন্দিৰটো কুম্ভকোনামত থকা মন্দিৰবিলাকৰ মাজত ডাঙৰ। তিনিটা প্ৰৱেশদ্বাৰ আছে ইয়াত। এই মন্দিৰৰ বিষয়ে খ্ৰীষ্টাব্দ সপ্তম শতকতও জানিবলৈ পোৱা যায়, আৰু ইয়াৰ বিষয়ে সমভনদৰ আৰু আপ্পাৰৰ গাথাত ইয়াৰ প্ৰশংসা কৰা হৈছে। ১৬ আৰু ১৭ শতকত বিজয়নগৰৰ নায়ক শাসক সকলে মন্দিৰৰ লগত বহুতো সংযোজন কৰিছে। অচ্যুতাপ্পা নায়কৰ মন্ত্ৰী গোবিন্দ দীক্ষিতৰ মহামরম কুণ্ডৰ চাৰিওফালে ১৬ খন মণ্ডপ, আৰু কিছুমান কুণ্ড, কূপ আৰু ঘাট বনায়। এৱেলগে তেখতে আছিল এজন মহান পণ্ডিত, দাৰ্শনিক আৰু মানৱতাৱাদী এজন নিঃস্বাৰ্থ কৰ্মী। আইয়ান নামেৰে প্ৰসিদ্ধ এই মহান ব্যক্তিক আজিও মানুহে পাহৰি যোৱা নাই; আইয়ানকুলম (কুণ্ড), আইয়ানথেৰু (বাট) আৰু আইয়ানকাডাই (বজাৰ) আদি ইয়াৰ কেই টামান সাৰ্বজনীন ভৱন তেখেতৰ স্মৃতি আজিও বহন কৰিছে।

কুম্ভকোনামৰ আন এখন উল্লেখ যোগ্য মন্দিৰ-নৱম শতাব্দীৰ চোল সাম্রাজ্যৰ নাগেশ্বৰ মন্দিৰ, প্ৰথমযুগৰ চোল স্থাপত্য আৰু শিল্পকলাৰ এটা ধুনীয়া নিদৰ্শন । মন্দিৰৰ প্ৰাচীৰ গাত্ৰত শিৱ আৰু ৰামায়নৰ কাহিনী লৈ ধুনীয়া আৰু উৎকৃষ্ট শিলত চিত্ৰ অংকিত আছে।

মহামহম কুণ্ড

চোল সাম্রাজ্যৰ অকল বিষ্ণুৰ উদ্দেশ্যত নিবেদিত ধুনীয়া মন্দিৰ সাৰংগপানি । মন্দিৰৰ প্ৰধান অংশটো ৰথৰ আকাৰত বনোৱা, তাৰ লগত আছে ধুনীয়াকৈ সজাই ৰখা অশ্ব, হস্তী আৰু চকা । ইয়াত নায়কসকলে বাৰ তলা উঁখ গোপুৰম বনাইছে ।

ঐৰাৱতেশ্বৰ মন্দিৰৰ অভ্যন্তৰত স্তম্ভৰ শিল্পকলা

কুম্ভকোনামৰ পৰা ৫ কি.মি. দূৰত আছে আন এখন ৰথৰ আকাৰত মন্দিৰ ঐৰাৱতেশ্বৰ । মানুহে কয় যে, এই মন্দিৰ প্ৰস্তুৰ শিল্পী সকলৰ সপোন সৃষ্টি । ইয়াৰ প্ৰধান ভাগটো এখন ডাঙৰ ৰথৰ আকাৰত ৰূপ দিয়া হৈছে । ৰথটোক অশ্ব সকলে টানি লৈ গৈ আছে । ইয়াৰ অংকিত চিত্ৰ আৰু সৃষ্টিমূৰ্তি সকলো হৈ যেন গঠিত হৈছে । এখন সমৃদ্ধ শিল্প ভাঁড়াৰ দাৰাসুৰম আছিল চোলসকলৰ এটা সময়ত ৰাজধানী ।

কুম্ভকোনামৰ ডাঙৰ উৎসৱ হ'ল হামহম । উত্তৰ ভাৰতৰ কুম্ভমেলাৰ নিচিনা এই উৎসৱত বাৰ বছৰৰ অন্তৰত অনুষ্ঠিত হয় । মানুহৰ বিশ্বাস যে, এইটো দিনত ভাৰতৰ সকলো নদী অন্তঃসলিলা ৰূপত প্ৰৱাহিত হৈ আহি কাবেৰীৰ লগত একেলগ হৈছে । সেই দিনাখনৰ নিৰ্দিষ্ট শুভক্ষানত হেজাৰ হেজাৰ ভকত মহামহম কুণ্ডত ডুব মাৰি গা ধুয়ে । সেইদিনাখনত ভকত সকলৰ ইমান ভীড় হয় যে মহামহম কুণ্ডৰ পানীও দেখিবলৈ পোৱা নেযায় । এনেকুৱা শেষ মহামহম উৎসৱ ১৯৯২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰীত অনুষ্ঠিত হয় ।

কুম্ভকোনামৰ কাষত কাৱেৰী নদীৰ পাৰৰ অঞ্চলত বহুতো গাঁও আছে । যেনে, কোট্টাইয়ুৰ, পাপনাসম,

মহামোপাধ্যায় ইউ.ডি. স্বামীনাথ আয়াৰ

স্বামীমালাই (ধুনীয়া কাৰ্তিকেয় বা মুৰুগাৰ মান্দিৰৰ বাবে প্ৰসিদ্ধ), উমায়লপুৰম, কপিস্থলম আৰু চিবকাজী। কোটাইয়ুৰত আলওয়াৰ আৰু নয়নমাৰসকলৰ লগে লগে আদৰ্শ বিদ্বান আৰু সংগীতজ্ঞৰ এটা ধাৰাৰ সৃষ্টি কৰিছে। সিহঁতৰ মাজত মহামহোদাধ্যায় ইউ.ডি. স্বামীনাথ আয়াৰ (১৮৫৫-১৯৪২), যোনে সংগম যুগৰ ধ্ৰুপদী আহিত্যৰ হেৰুৱা গৌৰৱ আকৌ ঘুৰাই পায়। আজিও তেঁখেতে তামিল 'তাত' (ককাদেউ) নামৰে পৰিচিত। তেঁখেতৰ শিক্ষাগুৰু মহাবিদ্বান টি.পি. মিনক্ষীস ক্ষীসুন দৰম পিল্লাই আছিল এজন মহান পণ্ডিত আৰু সংগীত ৰচনাকৰ। নন্দন চৰিতমৰ লিখক গোপলকৃষ্ণ ভাৰতী আৰু প্ৰথম উপন্যাস 'প্ৰতাপন মুদলিয়ৰ চৰিত্ৰম' ৰ লিখক বেদনায়কম পিল্লাই - ইহঁত সকলে কাৱেৰী নদীৰ উপকূলত ডাঙৰ হৈ ওঠে আৰু কাৱেৰীৰ পানীত জীৱন যাপন কৰে। ইউ.ডি. স্বামীনাথ অয়াৰ কুম্ভকোনাম মহাবিদ্যালয়ত বহুদিন ধৰি তামিল ভাষাত অধ্যাপনাও কৰিছে।

কুম্ভকোনামৰ নভোমণ্ডলত সৰোতকৈ উজ্জ্বল তৰকা শ্ৰীনিৱাস ৰামানুজম। ইয়াতেই তেঁখেতৰ শিক্ষালাভ আৰু আমি সকলোৱে জানো যে, প্ৰতিভাৱান গনীতজ্ঞ হিচাবে তেওঁ পৃথিবীত বৰ খ্যাতি অৰ্জন কৰে।

কুম্ভকোনামৰ কাৱেৰী নদী প্ৰৱাহিত হৈ গৈছে। তিৰুভুবনমৰ ভিতৰেদি। ইয়াৰ কাম পাহাড়েশ্বৰ মন্দিৰ চোলস্থাপত্যৰ এটা উৎকৃষ্ট কলাসৃষ্টি বুলি মনা হয়। ইয়াৰ প্ৰবেশ পথৰ ওপৰত থকা বিমানস্তম্ভ পৰবৰ্তী কালৰ চোলে বনোৱা মন্দিৰৰ সাদৃশ নহয়। আগৰ প্ৰধান মণ্ডপম দাৰাসুৰম মন্দিৰৰ নিচিনা ৰথৰ আকাৰত স্থাপিত। কুলোতুঙ্গা তৃতীয় (১১৭৮-১২১৮)ৰ সময়ত এইটো বনোৱা হয়।

শ্ৰীনিবাস ৰামানুজম

কেই কিলোমিটাৰ মান দূৰত তিৰুবিদাইমাৰুডুৰ আছে। মহালিঙ্গেশ্বৰ ৰূপী শিৱৰ প্ৰতি সমৰ্পিত তামিলনাডুৰ সৰোতকৈ ডাঙৰ দেৱমন্দিৰ ইয়াত এজোপা বিশেষ ধৰনৰ গছ পোৱা যায় যাৰ নাম মাৰুডামৰম - ইয়াৰ নামনুসাৰত এই ঠাইৰ নামকৰন হয়। এই ডাঙৰ মন্দিৰৰ চূড়া বহুতো উখত আছে। মন্দিৰৰ ভিতৰৰ প্ৰাচীন গাত্ৰত ১২০০ বছৰ পুৰনি প্ৰস্তৰৰ ওপৰত খোদাই কৰা লিখা দেখিবলৈ পোৱা যায়, ইয়াৰ মহিমা নায়ানমাৰ সকলে গান গায়, যেনে, সম্বন্দৰ, অপ্পাৰ আৰু মানিক্কভাচাগৰ ৰ নিচিনা গোৱা হয়।

কাৱেৰীৰ পৰবৰ্তী ঠাইৰ গীতিমায় নাম মাইলাডুথুৰাই বা ময়ুৰম। আক্ষৰিক ভাৱে এই শব্দৰ অৰ্থ, যি ঠাইত ময়ূৰ নৃত্য কৰে। ময়ূৰমত থকা লাকুডাম ঘাট তলকাবেৰীৰ পাছত দ্বিতীয় পৱিত্ৰ ঠাই। হেজাৰ হেজাৰ তীৰ্থযাত্ৰী অক্টোৱৰ - নভেম্বৰ মাহত অনুষ্ঠিত কড়াইমুখম দিনটোত ইয়াত গা ধোৱাৰ বাবে আহি একেলগ হয়। কাৱেৰী নদীক লৈ ৰচিত সংগীত আৰু মহাকাব্যত 'পট্টিনাপালৈ' ৰ নিচিনা 'ময়ূৰম' ৰও বিশেষ ঠাই আছে।

(যি ঘটিছে : স্বনগিৰিৰ ৰাজকুমাৰ মলয়ধবজ গুৰুকুলত বিদ্যাধ্যয়ন কৰিছিল, সেই সময়ত তেওঁ তেঁওৰ দেউতাকৰ খবৰ শুনিবলৈ পায় যে তেওঁৰ দেউতাকক হত্যা কৰা হৈছে । এই দুঃসংবাদ পাই দেউতাকৰ বন্ধু সিংহগুপ্তৰ লগত লগ কৰে । আৰু তেখেঁতৰ ছোৱালী যুৱৰানী শালিনীক লগত লৈ লুকাই নিজৰ ৰাজ্য সুবনগিৰিত প্ৰবেশ কৰে । তাতে এজন দেশভক্ত নাগৰিকৰ সহায়তাত বজ্ৰকীৰ্তি আৰু কন্দৰ্পৰ ঘৰৰ প্ৰহৰীবিলাকক নিজৰ পক্ষত লৈ লয় ।....)

মাজৰাতি পাৰ হৈ গ'ল মলয়ধবজে প্ৰহৰী গুৰুৰ সহায়তাত বজ্ৰকীৰ্তিৰ ঘৰত প্ৰৱেশ কৰে ।সেই সময়ত তেঁখেতে টোপনিত ডুবি আছিল । তেঁখেতক মলয়ধবজে লাথি মাৰি জগাই তোলে । টোপনি ভঙাৰ পিছত দেখিবলৈ পাই তৰোৱাল হাতত লৈ এজন যুৱকক থিয় থকা দেখি বজ্ৰকীৰ্তিয়ে চিঞৰী ওঠে । মলয়ধবজে তেখেতৰ মুখ চিপি বন্ধ কৰি দি ক'লে, "তুমি আমাৰ ৰাজ্য বিনা কাৰনতে আক্ৰমন কৰি মোৰ টোপনিত থকা দেউতাক হত্যা কৰিছা । কিন্তু মই তোমাক জগাই ন্যায় অনুসৰি হত্যা কৰিছো ।" এইবুলি কৈ তেখেতে বজ্ৰকীৰ্তিৰ বুকুত তৰোৱাল বিদ্ধ কৰি দিয়ে ।

ঠিক সেই সময়তেই প্ৰহৰীয়ে বীৰৰ সহায়তাত পুৰুষৰ বেশ লৈ শালিনীয়ে বিশ্বাসঘাতক সেনাপতি কন্দৰ্পৰ ঘৰত প্ৰৱেশ কৰি তেওঁক জগাই তোলে । তেঁও শুৱাৰ পৰা ওঠাৰ পাছতেই তেঁওৰ দেহত, বিষাক্ত সূচ বিন্ধাই শালিনীয়ে । অলপসময়ৰ মাজত কন্দৰ্পৰ মৃত্যু হ'ল ।

বজ্ৰকীৰ্তিক হত্যাৰ পাছত গুৰুৰ লগত মলয়ধবজে গৈ আছিল কন্দৰ্পৰকোঠাৰ ফালে।

লক্ষ্মী গায়ত্ৰী

ৰাস্তাত শালিনীৰ লগত লগ হয় । গুপ্তভাষাৰ সংকেতত তেঁও জনাই দিয়ে । কাম শেষ হ'ল।

মলয়ধ্বজে তেতিয়া প্ৰহৰী বীৰক আদেশ দিয়ে, ৰাজপ্ৰাসাদৰ সকলো প্ৰহৰী তাতে আহি উপস্থিত হয় যেন । সিহঁতে আহি উপস্থিত হলে তেওঁ নিজৰ পৰিচয় দি ক'লে, “এই ৰাজ্যৰ ৰজা এতিয়া মই । বিশ্বাসঘাতক কন্দৰ্প আৰু কপট বজ্ৰকীৰ্তি সিহঁতৰ পাপৰ শাস্তি পাইছে । মোৰ বিনা অনুমতিত ৰাজপ্ৰাসাদত যোনে আহিব তাক বন্দী কৰিবা । আজিৰ ৰাতিটো বৰ বিপদৰ । সাৱধান, এটা চৰাইও যেন প্ৰাসাদত প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে । যোৱা সতৰ্ক থাকি নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰা ।

ইয়াৰপাছত মলয়ধ্বজে বন্দীশালাৰ ফালে আগবাঢ়ি যায় । বন্দীশালাৰ অধিকাৰী ক'লে, “মই ৰাজকুমাৰ মলয়ধ্বজ । কন্দৰ্প আৰু বজ্ৰকীৰ্তি নিহত হৈছে । আমাৰ মন্ত্ৰী আৰু ৰাজ অনুৰাগী সেনাপতিসকলোক মুক্ত কৰিবলৈ আহিছো । বন্দীশালাৰ অধিকাৰী তেতিয়াই মন্ত্ৰী আৰু সেনাপতি সকলোক মুক্ত কৰি দিয়ে।

“মন্ত্ৰীবৰ, এতিয়াই আপোনি আকৌ ৰাজ্যৰ শাসনভাৰ গ্ৰহন কৰক ! পথৰ সকলো কঁটা দূৰ হৈছে । কন্দৰ্প আৰু বজ্ৰকীৰ্তি নিহত হৈছে । অহাকালি ৰাতিপুৱাই নতুন ৰজাৰ বিষয়ে ঘোষনা হোৱা উচিত । সেই দুজনৰ মৃত্যুৰ খবৰ ৰাজপ্ৰাসাদৰ বাহিৰত এতিয়াও গৈ পোৱা নাই । এই অৱস্থাত যেনেকুৱা উচিত তেনেকুৱা আপোনি কৰক ।” সংবাদ দিয়াৰ পাছত মলয়ধ্বজে মন্ত্ৰীক নমস্কাৰ কৰে ।

“সুসংবাদ মলয়ধ্বজ । দেউতাকৰ মৃত্যুৰ প্ৰতিশোধ লৈ, নিজৰ ৰাজ্য উদ্ধাৰ কৰি তুমি বীৰৰ দৰে কাম কৰিছা । এতিয়া তুমি সকলো কাম মোৰ ওপৰত এড়ি দিয়া । কিন্তু, তোমাৰ লগত এই যুৱকজন কোনে হয়?” শালিনীৰ ফালে দেখুৱাই মন্ত্ৰীয়ে প্ৰশ্ন কৰে ।

“পাছত কম । এতিয়া উপযুক্ত সময় নহয় । মোৰ বাবে এই মুহূৰ্তত আপোনাৰ কি আদেশ?” মলয়ধ্বজে জানিবলৈ বিচাৰে ।

“এতিয়া তোমাক বিশ্ৰাম লব লাগে । অহাকালি ৰাতিপুৱা সাত বজাত সভা ভৱনত উপস্থিত থাকিবা ।” মন্ত্ৰীয়ে ক'লে ।

ইয়াৰ পাছত সেনাপতিসকল লগত লৈ মন্ত্ৰীয়ে সিধা সৈন্য শিবিৰত যায় । তাতে সকলোক সম্বোধন কৰি ক'লে, “আমাৰ ৰাজকুমাৰ মলয়ধ্বজে ৰাজ্যৰ শাসনভাৰ নিজৰ হাতত গ্ৰহন কৰিছে । অহাকালি ৰাতিপুৱা সাত বজাত সভা ভৱনত তেওঁ শপথ গ্ৰহন কৰিব । ৰাজ্য ৰক্ষাৰ দায়িত্ব সৈন্যবাহিনীৰ হাততেই .

থাকিব । কন্দৰ্প আৰু বজ্ৰকীৰ্তিৰ পৰিয়াল সকলোৱে এতিয়াৰ নিচিনা কাৰাগাৰত থাকিব। ৰাতিপুৱা পাঁচটাত নগৰৰ সকলো ঠাইত ঘোষনা কৰি দিব সাধাৰন প্ৰজা সকলেও এই অভিষেক অনুষ্ঠানত যোগ দিবলৈ পাৰিব।"

বেলি ওঠাৰ লগে লগে প্ৰজাসকলৰ কানত যায়, আক্ৰমনকাৰী কপট ৰজা আৰু কন্দৰ্পৰ মৃত্যু হৈছে, যুৱৰাজ মলয়ধ্বজৰ ৰাজ্যাভিষেক হব । প্ৰজাসকলৰ ওচৰত এয়া যেন এটা বৰ খুচিৰ সংবাদ ।

শপথগ্ৰহনৰ পাছত ৰজা মলয়ধ্বজে প্ৰহৰী গুৰুক বহুতো সোণ আৰু ৰূপৰ মুদ্ৰা পুৰস্কাৰ হিচাবে দিয়ে । তাৰপাছত বীৰজনক মাতি ক'লে, "তুমি এজন বিশ্বাসঘাতকক সহায়তা কৰিছা । কোনো দায়িত্ব লোৱাৰ যোগ্য তোমাৰ নাই । মই বলপূৰ্বক তোমাৰ সহায়তা আদায় কৰিছো, তাৰবাবে তোমাক প্ৰানদান কৰিছে । আজিৰ পৰা তুমি ৰাজ উদ্যানৰ গছগছনিৰ যত্ন লবা ।"

তাৰপাছত সুকেতুৰ পৰিয়ালৰ সকলোকে লৈ তেওঁৰ লগত ৰাজপ্ৰাসাদত খাৱলৈ মাতে আৰু তেওঁক ক'লে, "বিপদৰ সময়ত আপোনি মোৰ লগত বন্ধুৰ নিচিনা ব্যৱহাৰ কৰিছে, তাৰবাবে আপোনি মোৰ বন্ধু । ভৱিষ্যতত প্ৰাসাদৰ সকলো উৎসৱত আপোনি মোৰ আলহি হিচাপে উপস্থিত থাকিব ।"

এই সপ্তাহৰ পাছত মলয়ধ্বজে ভীলৰজা সিংহগুপ্তৰ পৰিয়াল সকলোকে নিমন্ত্ৰন জনায়। সেই সময়ত সিংহগুপ্ত মলয়ধ্বজক অনুৰোধ কৰে শালিনীক বিয়া কৰিবৰ বাবে। কেইদিনমানৰ পাছত এটা শুভ দিনত বিয়াৰ

কাম সম্পন্ন হয় ।

দ্বিতীয় ধাপৰ মূৰ্তিয়ে কাহিনী সমাপ্ত কৰি বিজয়দত্তক ক'লে, "যুৱৰাজ বিজয়দত্ত, শালিনী আৰু মলয়ধ্বজক যি তিনিজনে সহায়তা কৰিছে তেওঁৰ লক্ষ্যপূৰনৰ বাবে, সিহতে তিনি জনেই সেই ৰাজ্যৰ নাগৰিক । সেই তিনি জনৰ মাজত যদি এজনেও সাহায্য নকৰিলেহেঁতেন তেতিয়াহলে ৰাজ্যলাভত সফল নহলে হয় মলয়ধ্বজে । তাৰ অৰ্থ, তিনিজন মানুহৰ সহায়তাদানৰ মহত্ব সমান। তথাপি, তিনিজনক সন্মান প্ৰদৰ্শনকালত, সিঁহতৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশৰ সময় কিয় মতভেদ হ'ল?

"গুৰুক তেওঁ সোন আৰু ৰূপৰ মুদ্ৰা উপহাৰ দিলে । কিন্তু সিহঁতক ৰাজ-সন্মান দিয়াৰ লগে লগে সন্মান আৰু প্ৰেমওদিয়ে ।

আৰু বীৰক একোই নিদিয়ে সেই দুয়োৰ নিচিনা। তেওঁক অপমান কৰে । সেই তিনিজনৰ প্ৰতি মলয়ধ্বজৰ এনেকুৱা ভাৱ কিয় হ'ল? তেওঁ কি তেঁওৰ জ্ঞান নথকাৰ ফলত কৰিছে নে, জানিশুনিই এনেকুৱা একলিয়া কৰিছে, বা ইয়াৰ লগত কোনো ৰাজধৰ্মৰ সূত্ৰ বা ৰহস্য লুকাই আছে? যদি মলয়ধ্বজৰ পৰিবৰ্তে তুমি হলা হয় তেতিয়াহ'লে সেই তিনিওজনৰ লগত কেনেকুৱা ব্যৱহাৰ কৰিলা হয়?

"যদি তুমি এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব পাৰা তেতিয়াহলে স্বৰ্নসিংহাচনৰ দ্বিতীয় পদক্ষেপত আৰোহন কৰিবৰ অধিকাৰী হবা, নহলে তোমাৰ এই স্বৰ্ন-সিংহচন অদৃশ্য হৈ যাব ।"

বিজয়দত্তই উত্তৰত কলে, "হে ধৰ্মৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী, সেই তিনিজন নগৰিৰ প্ৰতি মলয়ধ্বজৰ ব্যৱহাৰৰ ভিন্নতাৰ কাৰন তাৰ অজ্ঞানতা বা এফলিয়া নহয়, তাতে আছিল ৰাজধৰ্মৰ তীক্ষ্ণ সূত্ৰ । ৰাজধৰ্মত জ্ঞানী যিয়ে তেওঁ বেলেগ বেলেগ মানুহৰ লগত তেওঁৰ জ্ঞান আৰু বুদ্ধিৰ সহায়ৰ ব্যৱহাৰ কৰি থাকে। তিনিজন নাগৰিকৰ মতভেদৰ কাৰনেই তিনি জনক সন্মান জনোৱা হয় বেলেগ বেলেগ ধৰনে ।

বীৰজন বৰ অধম । তেওঁ ৰাজদ্ৰোহী আৰু নীচ বিপদৰ সম্মুখীন হোৱাৰ বাবেই তেওঁ ৰাজকুমাৰক সহায় কৰিবৰ বাবে কথা দিয়ে । এনেকুৱা মানুহক প্ৰানদণ্ড দিয়া উচিত কিন্তু মলয়ধ্বজে তেওঁৰ সহায়তাৰ কথা মনত ৰাখি তেওঁক প্ৰানদণ্ডৰ পৰা মুক্তি দিছে । প্ৰানদণ্ড আছিল তেওঁৰ প্ৰাপ্য ।

"গুৰু প্ৰহৰী হলেও তেওঁৰ মাজত কৃতজ্ঞতা, আৰু ৰাজভক্তি আছিল । তেঁও মধ্যস্তৰৰ নাগৰিক । ৰাজকুমাৰক সহায়তা কৰিছে অন্তৰৰ পৰা । দুখীয়া হলেও তেঁও ৰাজকুমাৰৰ টকা-পাইচা গ্ৰহন কৰা নাই । এই ধৰনৰ মানুহৰ আগত টকা-পইচা সবোতকৈ ডাঙৰ উপহাৰ । আৰু সিহঁতে ইয়াতকৈ বেছি আন একো নিবিচাৰে । তাবৰবাবে গুৰুক সোন আৰু ৰূপৰমুদ্ৰা দি তেঁওৰ গোটেই জীৱনৰ দাৰিদ্ৰাক দূৰ কৰি দিয়ে । গুৰুৰ আগত সেইটোৱেই সবোতকৈ ডাঙৰ উপহাৰ । তেওঁ তাকে লৈ সন্তুষ্ট আছিল ।

"সুকেতু এজন ভালদৰৰ নাগৰিক । তেওঁ অকল ৰাজপ্ৰাসাদৰ বিষয়েই জ্ঞান নেৰাখিছিল, তাৰ মাজত ৰাজভক্তিও আছিল । মাতৃভূমিৰ প্ৰতিও আছিল তেঁওৰ প্ৰেম । উচিত আৰু অনুচিত জ্ঞান আছিল তেওঁৰ । তাৰবাবে ক"

দৰ্পৰ বিশ্বাসঘাতক বৰ নীচ কাম বুলি অভিহিত কৰিছিল । ৰজাৰ ভাবে যিকোনো কাম কৰিবলৈ উপস্থিত আছিল তেঁও । তাৰ বাবেই মলয়ধ্বজক তেওঁ থাকিবলৈ দিয়ে আৰু তেঁওৰ সকলো পৰিকল্পনা কামত লগোৱাৰ বাবে মুখ্য ভূমিকা লয় । ৰাজকুমাৰক নিজৰ আলহী বুলি ভাৱি নিজৰ ঘৰত ৰাখি তেনেকুৱা ব্যৱহাৰ কৰে আৰু তেঁওক সহায়তা কৰে । তাববাবেই মলয়ধ্বজে ৰজা হোৱাৰ পাছত সুকেতু আৰু তেওঁৰ ঘনীয়েকক নিজৰ আলহীৰ সমান ৰাজসম্মান দিয়ে । টকা-পইচাতকৈ বেছি সম্মান এই ৰাজকীয় প্ৰতিষ্ঠা, যি অকল বিশিষ্ট নাগৰিক সকলেই পাই থাকে । এই সম্মান সুকেতুৰ উপযুক্ত আছিল আৰু এই সম্মান লাভ কৰি তেঁও বৰ খুচি হৈছিল ।

"মোৰ দৃষ্টিত মলয়ধ্বজে সেই তিনিজনৰ প্ৰতি যি বেলেগ বেলেগ ব্যৱহাৰ কৰিছে সেয়া সিহতৰ যোগ্যতা অনুৰূপ হৈছে । এজন ভাল ৰজাৰ এনেকুৱা কৰা উচিত, ৰাজধৰ্মৰ এইটোৱেই আদৰ্শৰূপ । মলয়ধ্বজৰ স্থানত যদি মই থাকিলুহয় তেতিয়াহলে এনেকুৱা ব্যৱহাৰ কৰিলু হয় ।"

বিজয়দত্তৰ উত্তৰ শুনি দ্বিতীয় দেৱীমূৰ্তিয়ে প্ৰসন্নহে, ক'লে, "ধন্যবাদ যুবৰাজ । তোমাৰ উত্তৰ এজন আদৰ্শ ৰজাৰ ধৰ্মসূত্ৰৰ নিচিনা । এতিয়া তুমি দ্বিতীয় ধাপত আৰোহনৰ যোগ্য। তোমাক স্বাগত জনাও ।"

দেৱীমূৰ্তিয়ে বিজয়দত্তক স্বাগত জনালে সভাভবনত উপস্থিত সকলে আনন্দতহৈ হাততালি মাৰে । মঙ্গলবাদ্য বাজি ওঠে । বিজয়দত্তই খুচিত দ্বিতীয় ধাপত ওঠে ।

তেতিয়া তৃতীয় আৰু শেষ দেৱীমূৰ্তিয়ে হাঁহি ক'লে, "যুৱৰাজ বিজয়দত্ত! ন্যায়ৰ দেৱীৰূপত তুমি মোৰ পৰিচয় লাভ কৰিছা । মই তোমাক ন্যায়বৰ্ধন নামেৰে এজন ৰজাৰ কাহিনী শুনাম । মনদি শুনা ।"

সুভদ্ৰা ৰাজ্যৰ শাসক ন্যায়বৰ্ধন । আদৰ্শ আৰু ন্যায়ৰ বাবে সকলো ঠাইত তেওঁৰ নাম আছিল । আৰু তাৰ বাবেই ৰাজ্যৰ প্ৰজাসকলৰ ওচৰত বৰ প্ৰিয় আছিল তেওঁ । তেঁওৰ ন্যায়ৰ মাজত কেতিয়াও এফলিয়া বা মিছা অলপও নাছিল । এনেকুৱা আদৰ্শ ন্যায়ৰ বাবেই তেওঁৰ নাম হয় ন্যায়বৰ্ধন । আচলতে আগত্ তেঁওৰ নাম আছিল বলবৰ্ধন ।

সুভদ্ৰা দেশৰ ওচৰ চুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ ৰজা ভৌম্য বলবৰ্ধনৰ ভাল বন্ধু আছিল । তেতিয়া ভৌম্যৰ পুত্ৰ বয়স্থ হয় তেতিয়া এদিনাখন ৰজা ভৌম্যই তেঁওক কয়, "পুত্ৰ! মই বৃদ্ধ হৈছো ।

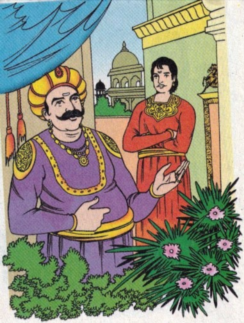

তোমাৰ ৰাজ্যভিষেক হওক, এয়াই মই বিচাৰো। কিন্তু ৰাজসিংহসনত্ বহাৰ আগত ৰজাৰ মুখ্য ধৰ্ম ন্যায়ৰ বিষয়ে ভাল জ্ঞান হোৱা আৱশ্যক । ওচৰচুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ ৰজা ন্যায়বৰ্ধনে মোৰ বন্ধু আৰু ন্যায় আদৰ্শৰ বাবে প্ৰসিদ্ধ । ভাল হব, যদি অলপদিনৰ বাবে শিষ্যৰ নিচিনা তেওঁৰ লগত থাকি ন্যায় ধৰ্মৰ জ্ঞান লাভ কৰা । তোমাৰ বাবে এই ব্যৱস্থা ভাল হব।"

দেউতাকৰ আদেশ অনুসৰি ৰাজকুমাৰ সেতুই সুভদ্ৰা ৰাজ্যত গৈ ৰজাই ন্যায়বৰ্ধনৰ লগত লগ কৰে । ৰজাই তেওঁক ক'লে, "ন্যায়ৰ বিষয়ত মোৰ যিমানখিনি জ্ঞান আছে মই কম । ন্যায় ব্যৱস্থা এটা ডাঙৰ পৰিয়ালৰ সমান । ৰজাই সেই পৰিয়ালৰ প্ৰধান । পৰিয়ালৰ মাজত সৰু সকলেৰ মাজত যেনেকুৱা কাজিয়া হৈ থাকে, তেনেকুৱা ৰাজ্যময় প্ৰজাসকলৰ মাজত কাজিয়া ওহৈ থাকে । যদি সিঁহতৰ কাজিয়া বন্ধ হৈ যায়, তেতিয়াহলে ভাল হব। সিঁহতৰ কাজিয়া বন্ধ কৰিবৰ দায়িত্ব প্ৰধানৰ ওপৰত আহি পৰে । ৰাজ্যত এনেকুৱা কাজিয়া বন্ধ কৰিবৰ বাবে ন্যায়বিচাৰক আছে । কিন্তু যদি কোনো সময়ত তেওঁ এই কাম কৰিব নোৱাৰে, তেতিয়া সেই সমস্যা ৰজাৰ আগত তুলি ধৰা হয় । ৰজাৰ তেতিয়া কৰ্তব্য, সকলো বস্তুৰ ভিতৰত প্ৰৱেশ কৰি মূল সচাঁটোক সন্ধান কৰি বিচাৰ কৰা । সচাঁকৈ ন্যায়বিচাৰ কোনো দেশৰ প্ৰকৃত সুখ আৰু শান্তিৰ বাবে বৰ প্ৰয়োজন । ইয়াৰ ফলত ৰজা প্ৰজাসকলেৰ শ্ৰদ্ধা আৰু প্ৰিয় পাত্ৰ হৈ ওঠে । যদি প্ৰজাসকলৰ পূৰ্ন সমৰ্থন পোৱা যায় তেতিয়া হলে ৰজাৰ শক্তি হেজাৰ অক্ষৌহিনী সেনাৰ সমান হৈ যায় ।

এনেদৰে ৰজা ন্যায়বৰ্ধনে কুমাৰ সেতুক ন্যায়ৰ বিষয়ে কয় । তাৰপাছত কলে, তেঁও যেন সদায় ৰাজসভাত উপস্থিত থাকি ন্যায়বিচাৰৰ পদ্ধতি আৰু প্ৰক্ৰিয়া মনযোগেৰে দেখে আৰু শুনে ।

পাছদিনাখন ন্যায়বৰ্ধনৰ লগত কুমাৰ সেতুয়ে বহি ৰাজসভাত ন্যায় বিচাৰৰ নিয়ম আৰু পদ্ধতি মনযোগেৰে শুনে আৰু দেখিও থাকে ।

সেইদিনাখন ন্যায়বিচাৰৰ বাবে তিনিজন আহিছে । সিহঁতৰ মাজত প্ৰথম ফৰিয়াদী এজন সাধাৰন খেতি কাম কৰা মানু, যাৰ নাম স্বামী । তেঁওৰ প্ৰতিবন্ধক আছিল চন্দ্ৰ ।

ৰজাৰ আদেশ পাই স্বামীয়ে ক'লে, "মহাৰাজ, মোৰ প্ৰতিবন্ধক চন্দ্ৰ, সৰুকালৰ পৰা

মোৰ বন্ধু । যেতিয়া দুয়ো যৌৱনত ভৰি দিয়ে, তেতিয়া বন্ধুত্বক চিৰস্থায়ী কৰিবৰ বাবে সিদ্ধান্ত গ্ৰহন কৰি যিয়ে আমাৰ মাজত বৈবাহিক সম্বন্ধ স্থাপন কৰিম । তেতিয়াও আমাৰ বিয়া হোৱা নাই। মোৰ প্ৰথমতে বিয়া হয়, এটা পুত্ৰসন্তানও হয় । মই চন্দ্ৰক জনাও, 'লোৱা ! তোমাৰ জোৱাইৰ জন্ম হৈ গ'ল ।' তেঁও বৰ খুচি হয় সেই খৱৰত । ইয়াৰ পাছত চন্দ্ৰৰ বিয়া হয়, তেঁওৰ এজনী ছোৱালী হয় । মোৰ বৌৰ জন্ম হৈছে বুলি শুনি মোৰ আনন্দৰ অন্ত নেথাকে। দুটা শিশু লাহে লাহে ডাঙৰ হয়, দুয়োৰ মাজত বন্ধুত্ব হৈ যায় । সিহঁতৰ দুয়োৰ বিয়া দিয়াৰ মাজত আমি এতিয়াও সিদ্ধান্ত লোৱা নাই । দুয়ো পৰিয়ালক ডাঙৰ ডাঙৰ মানুহে ও স্বীকৃতি দিছে ।

"ভাগ্যৰ খেলাখন চাওক । তেঁওৰ সেইদিনাখনৰ অৱস্থাৰ পৰিবৰ্তন হৈ যায় । তেওঁৰ মাটিত যেন সোন হবলৈ আৰম্ভ হয় । লাহে লাহে তেঁওৰ ধনসম্পত্তি বৃদ্ধি হবলৈ আৰম্ভ হয় । কেই বছৰৰ মাজত তেঁও এজন গাঁওৰ ডাঙৰ ধনী কৃষক হৈ ওঠে ।

"কিন্তু তেতিয়াৰ পৰা মোৰ ওপৰত দুৰ্ভাগ্যৰ ছায়া নামি আহে । মোৰ আৰ্থিক অৱস্থা লাহে লাহে বেয়া হৈ পৰে । মোৰ সকলো পৰিশ্ৰম ব্যৰ্থ হৈ যায় । যিমান পৰিশ্ৰম কৰো ফল পাও অলপ । মোৰ আৰু পাঁচটা সন্তান আছে । পৰিয়ালৰ সদস্যৰ সংখ্যা বেছি হয় কিন্তু উপাৰ্জন কমে । শেষত এনেকুৱা অৱস্থা হয়, যিমানখিনি মাটি আছিল বেঁচি দিব লগা হ'ল ।

"মোৰ এই দুৰৱস্থা দেখি চন্দ্ৰ আৰু তেঁওৰ ঘনীয়েকে আমাৰ পৰা দূৰত থাকে । এদিনাখন তেঁও কলে যে তেঁওৰ ছোৱালীৰ লগত মোৰ লৰাৰ বিয়া কেতিয়াও নহব আৰু, হবও নিদিও।

"চন্দ্ৰৰ ধনসম্পত্তি দেখি আমাৰ গাঁওৰ ডাঙৰ মানুহ সকলে তেঁওক সমৰ্থন কৰিছে । সিহঁতে কৈছে যে, সৰু কালৰ প্ৰতিজ্ঞা বা কথাৰ কোনো মূল্য নাই । মহাৰাজ, সকলো আপোনাক কলো । এতিয়া আপোনি তেঁওক কওক, কথা দিলে তাৰ পৰা বিচ্যুত হোৱা কেতিয়াও উচিত নহয় । তেওঁৰ ছোৱালী জোনাকী যাতে মোৰ বৌ হয় তাৰবাবে আদেশ দিয়ক ।" তাৰ কথাৰ মাজত যেনেকুৱা সবলতা আচে, আকৌ তেনেকুৱা আছে ব্যংগ । তাৰপাছত তেঁও কান্দি পেলায় ।

মহাৰাজ তেতিয়া চন্দ্ৰৰ ফালে চাই সুধে, "চন্দ্ৰ, তোমাৰ কিবা কবলগিয়া আছে?"

(ক্ৰমশ)

এই মাহত যাৰ জন্ম দিন

ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণন

ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ জন্ম ১৮৮৮ ইং ৫ই চেপ্টেম্বৰ অন্ধ্ৰ প্ৰদেশত হৈছিল।

প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ সময়ৰ পৰা তেঁও এজন প্ৰতিভাবান ছাত্ৰ আছিলে, যাৰ জ্ঞান ভাৰতীৰ সাহিত্য, দৰ্শণ আৰু সভ্যতাৰ প্ৰতি ও অধিক আছিল। তেও পাছত, ভাৰত-ৰ দৰ্শণ শাস্ত্ৰীৰ খ্যাতি লাভ কৰি ভাৰত দৰ্শন-ক বাস্তৱিক বাবে সম্পূৰ্ন কৰি তুলিছিলে সমগ্ৰ বিশ্বলৈ।

ডা:সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণ ৰ অধ্যয়ণ জীৱন আৰম্ভ হৈছিল মাদ্ৰাজৰ প্ৰেচিডেন্সী কলেজৰ দৰ্শণ বিভাগৰ প্ৰধ্যাপকৰ পৰা। তাৰ পাছত কিছু দিনৰ কাৰণে কলিকাতা বিশ্ব বিদ্যালয়-ৰ দৰ্শন শাস্ত্ৰীৰ ৰূপে। আৰু ইয়াৰ কিছুমান দিনৰ পাছত, ১৯৩৬-৩৯ ইং পৰ্যন্ত অক্সফোৰ্ড ইউনিভাৰচিটিলৈ তেঁও পূৰ্ব ৰ (দেশৰ) ধৰ্মৰ প্ৰধ্যাপক হিচাৱে কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহন কৰি আছিল। ঠিক তা ৰ প ছতই, ততালিকে তেঁও বানাৰস হিন্দু ইউনিবৰচিটি উপকুলপতি পদভাৰ গ্ৰহন কৰি আছিলে ১৯৪৮ ইং পৰ্য্যন্ত।

বানাৰস হিন্দু ইউনিভাৰচিটিলৈ প্ৰচাৰণ কাৰ্য্য-কৰিৱৰৰ ৰূপে তেঁও এক মহান শিক্ষকৰও সম্মান লাভ কৰিছিলে। ১৯৪৯ ইং ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণনক য়ুনেস্কো-ৰ অধ্যাপক বনাই দিয়া হোল। কিন্তু এই সময়ত বৃটিশ শাচনৰ পৰা সৈদ্য স্বাধীনতা লাভ কৰা ভাৰত, বিশ্বৰ মহত্বপূৰ্ণ দেশলৈ প্ৰতি নিৰ্ধিত্ব কৰিবাৰ বাবে এজন যোগ্য আৰু প্ৰতিভাশালী ব্যক্তিৰ প্ৰয়োজন আছিল। পৰিণামত ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ-ক ভাৰতৰ প্ৰতিনিধি হিচাবে বিশ্বৰ শক্তিশালী চোৱিয়ত সংঘলৈ পঠিয়াই দিয়া হোল, যেতিয়া তাতে "স্টালিন"ৰ শাসন চলি আছিল। সেই সময়ত এই কথাটো প্ৰছলিত আছিল, তেঁও (স্টালিন) যি কোনোৰ প্ৰশংচা নে কৰে বুলি। কিন্তু ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ জ্ঞান আৰু ব্যক্তিত্বত প্ৰভাবিত নে হৈ থাকিব নোৱাৰিলে। ফলতঃ ভাৰত আৰু চোভিয়েত সংঘলৈ এক ভাল ৰাজনীতি আৰু সাংস্কৃতি-ৰ সম্ভন্দ গঢ়ি উঠিল।

ডা: ৰাধাকৃষ্ণণৰ নিজৰ দেশৰ লগত বিদেশী ৰাষ্ট্ৰ বিলাকৰ সহজতা আৰু সৌহাৰ্দ্য বনাই ৰাখিবৰ বাবে বহুদিন কাম কৰিৱাছিলে। ইয়াৰ পাছত, যেতিয়া ভাৰতৰ এজন উপৰাষ্ট্ৰ পতিৰ আৱশ্যকতা আছিল, তেতিয়া ডা: ৰাধাকৃষ্ণণক নিৰ্বাচিত কৰা হোল। ১৯৬২ ইং ডাঃ সৰ্বপল্লি ৰাধাকৃষ্ণণ গণতন্ত্ৰ ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হিচাবে আসন গ্ৰহন কৰিলে আৰু তেঁওৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ভূমিকাৰ পদটোলৈ ১৯৬৭ ইং সম্মানৰ ৰূপে পৰিসমাপ্তি হোল।

ইংৰাজী ভাষাত তেঁওৰ ৰচনা বিলাকৰ মাজত "ইণ্ডিয়ান ফিলচোফি" মহত্বপূৰ্ণ, যিয়াত তেঁও ক'ই আছে - সৃষ্টিৰ (পৃথিৱী) ৰচনা ঈশ্বৰে এক নিয়মনুসাৰে বনাই আছে। ইয়াতে মানুহৰ ক্ষমতা, সিদ্ধান্ত আৰু বিচাৰ বিবেচনাৰ কৰ্মফল দেখিব পোৱা যায়।

ডা: সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণন, মহান ব্যক্তিত্ব আৰু দাৰ্শনিক বিচাৰৰ প্ৰতিকুলৰ ৰূপে আমাৰ মাজত এক সংশয় ৰাখি ১৯৭৫ ইং মৃত্যু মুখে পতিত হলে। যাৰ জন্মদিন সমগ্ৰ ভাৰত-বৰ্ষলৈ শিক্ষক দিবস হিচাবে পালিত হই থাকে।

এ অলিম্পিকৰ এটা বিশেষ ৰূপ

যুনানৰ অন্ধ কবি হোমৰ মতে, পেট্রোডেসৰ ট্রয়োন যুদ্ধলৈ তেঁওৰ মৃত্যুৰ পাছত, তেঁওক সম্মানৰ বাবে এক শেষ (অন্তিষ্টি) খেলৰ আৰম্ভ কৰা হৈছিল। এই শেষ খেলটোয়ে হোল আলিম্পিক খেলৰ আৰম্ভিকৰণ।
অ-নহয়। আৰু এজন বিখ্যাত লোক মৃত্যু মুখে প্ৰতিত হৈছে। আমি আকৌ দৌৰিব লাগিব।
সেই সময়ত খেলৰ শুভাৰম্ভ জমুস ৰ সম্মানত এক মশালৰ জলাই কৰিব লগা হৈছিল। এই মশাল সূৰ্য্যৰ প্ৰথম কিৰনৰ, লগত জলাই লবা লাগছিলে। আৰু সেই দিনৰ সূৰ্য্য যদি ঠিক সময়ত নে উলায়ই থাকে তেতিয়ালৈকে উৎসাৱৰ কাৰনে প্ৰতীক্ষা কৰা হৈ থাকে।
আৰু খেলৰ আৰম্ভ ঠিক সময়ত নহলে, ৰজায় খং কৰি থাকে। কাৰনটো হোল, সূৰ্য্য যদি নে উলাই থাকে তেতিয়ালৈকে খেলৰ আৰম্ভ ও ন হয়। আৰু মই যদি ৰজা বা ভগবানক কিবা দোষ দিউ। তেতিয়া শাস্তি কৰিব লাগিব।
৬৭০খৃ.পূ এলিসৰ ৰজাই ইফিটস এক শাসন বিধি আৰম্ভ কৰিলে। আৰু গোটে নিয়মবলী পূৰিপূৰ্ন যুদ্ধ ক্ষেত্ৰলৈ প্ৰয়োগ কৰে যেয়ে বিনা শত্ৰুতায় কৰিবৰ বাবে।
অহ্! পাপিষ্ঠ, মৈ তুমাক এই যুদ্ধ ক্ষেত্ৰৰ বাহিৰত দেখিলম বাক।
অলিম্পিক খেলৰ প্ৰথম জাননী হয় ৭৭৬ খৃঃ পূৰ্বতে আৰু তেতিয়া এক মহান দৌৰৰ আয়োজন ও কৰা হৈছিল। আৰু তাতে এলিস-ৰই কাৰীবস্ জয়ী হৈছিল। যি সম্ভৱতঃ অলিম্পিকৰ প্ৰথম ৰেকৰ্ড প্ৰাপ্ত পুৰুষ হয়।
হে ভগবান! এতিয়া এলিসত দ্বিতীয় প্লেগ নে দিব। আমাৰ সকলো ভক্তৰ বিমাৰত মৰী আৰু আমি এতিয়া কথা কিছু, শত্ৰুয়েও ইয়াত অংশ লব পাৰিব বুলি।
এটা কি মোৰ টান বচনৰ পৰিনাম!
ইয়াৰ আগতে প্ৰথম যুগত্ আৰু এটা নিয়ম বা প্ৰথা আছিল। যিয়াত হৰু এটা লোৰাক্ ভগবানৰ নামৰে সমৰ্পিত কৰি মাৰি পেলাই পুৰনি দিনৰ আদিৰ নাম খেলৰ কৰন বাবে পৰিচয় দিয়া গৈছিলে।
ইজিটস-এ যি প্ৰতিজ্ঞা কৰি ছিলে আজিলোকে সেইবোৰ এটা ব্ৰোঞ্জৰ প্লেটখন থৈ দিয়া হৈছে। সেই বচন বিলাক স্বয়ং ইশ্বৰে দিছিলেন। এই কথা বিলক স্বয়ং ইশ্বৰ দ্বাৰা প্ৰেৰিত।
© 2000 Chandamama. All rights reserved

সেই সময়ত যি কোনও মহিলাৰ প্ৰতি খেলত অংশ গ্ৰহন নিষিদ্ধ আছিল । আৰু এটা নিয়ম আছিল, যেনে সকলো প্ৰতিযোগী বস্ত্ৰহীন ভাবে অংশ গ্ৰহন কৰিব লাগিব ।
বস্ত্ৰহীন কৰি লোৱা ।
অহ নহয় ! এজন অন্তৰীয়ানী !
অলিম্পিক আৰম্ভ হওয়াৰ আগতে প্ৰত্যেক ব্যক্তি ১০ মাহ ধৰি এলিস-ৰ ব্যয়াম বিদ্যালয়ত শিক্ষা গ্ৰহন ব্যাধ্যতা মূলক আছিল ।
মৈ তেঁও লোকক বহুত চেষ্টা কৰিও বুজিয়াব পোৱা নাই, মুই বিমাৰ আৰু ১০ মাহ ধৰি মৈ বাচিব ও নোওয়াক । কিন্তু তেওলোকে মোৰ এটা কথাও মনোযোগ দি শুনা নাই ।
!!
পুবনি অলিম্পিক খেলাটু আছিল মাত্ৰ চাৰি দিনৰ । খেলৰ প্ৰথম দিনত সকোলো প্ৰতিযোগী আৰু বিচাৰ পতিয়ে হাতত গাহৰিৰ মঙহ লৈ সত্য আৰু অহিংসাৰ প্ৰতি শপথ গ্ৰহন কৰে ।
মৈ যোগ্য ব্যক্তি মাত্ৰক বিজয়ী বুলি ঘোষনা কৰিম ।
সেই নিধাৰিত দিনত বহুতো ধৰনৰ খেলৰ প্ৰতিযোগীক আহবান কৰা হোল ।
জিমনাস্টিক প্ৰতিযোগীতা আৰু খোৰ দৌৰ বহুত প্ৰসিদ্ধ আছিল ।
কিয় আমাক এইবুৰ পাগল মানুহৰ দ্বাৰা খেলৰ ময়দানৰ চাৰিও ফালে চক্কৰ লগাইয়াছে । ইয়াৰ মানেটো (মানাতা) কি হয় ।
© 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama All rights reserved

প্ৰাচীন অলিম্পিকৰ হানিকৰ খেল বিলাক ৩৯৪ এ.ডি.ত্ ৰোম মহাৰাজ থেয়োডসিস-১ শেষ কৰিলে। যি কাৰনে তেওঁ এক প্ৰচলিত নিয়ম বনা আৰু গোটেই ধৰনৰ পুৰনি খেল বন্ধ কৰি দিয়ে।
বিপদজনক খেল বন্দ কৰি দিয়া হোক। নহলে স্টেডিয়াম পুৰি চাই কৰি দিয়া। সকলো নৰ্ব্বাচিনক মাৰি পেলাই দিয়া হোক।
ইয়াৰ পাছত আধুনিক অলিম্পিকত এটা ক্ৰান্তি আহি গলে। যেতিয়া পেৰিচত ২৫ নভেম্বৰ ১৮৯২ ইং অলিম্পিক হৈছিল। যিয়াত সকলো দৰ্শকে বাৰোদ' কুবেৰতে-ক অলিম্পিকৰ পিতা বুলি মানিলে। মোক অলিম্পিকৰ কাৰনেই মাতিছে। কিন্তু তেখতে মনে মনে আছি।
মৈ গম পুৱা নাই। এইটো য়ুনানী ভাষা বুলি গম পাইছো।
অলিম্পিক ক্ৰান্তি। এইটোৰ মানে কিহয়।
বাস্তবিক অলিম্পিকৰ জন্ম দিয়া মাটিৰ বাৰীন আধুনিক অলিম্পিক খেলৰ আয়োজন ১৮৯৬ ইং কৰিব ভাবিছিল। কিন্তু তাতে কোনও ধৰনৰ আধুনিক সুযোগ সুবিধা নাই আছিলে আৰু সহজে তৈয়াৰীৰ বা প্ৰস্তুতিৰ ভাবে ও দিগদাৰী আছিল।
অলিম্পিক অথবা নহয়। ইয়াত কাম নে চলে।
পৰিনামতে এথেন্সতই ১৮৯৬ ইং আধুনিক অলিম্পিক খেলৰ আয়োজন কৰা হোল।
© 2000 Chandamama. All rights reserved
অলিম্পিকৰ প্ৰথম খেলৰ প্ৰচাৰ কাৰ্য্য ভাল বাবে হোয়া নাই। কিন্তু য়ুনানৰ এজন ধনী ব্যাক্তিয়ে স্টেডিয়ামৰ মেৰামতৰ কাৰনে ৯২০,০০০ স্বৰ্ন মুদ্ৰা দিলে।
স্টেডিয়ামৰ কাৰনে হোল। এতিয়া সাঁতোৰাৰ পুলৰ (চুইসিং পুল) কাৰনে কোনে দিব?
প্ৰথম আধুনিক অলিম্পিক খেলটো অলিম্পিক গানৰ দ্বাৰা আৰম্ভ হোল যি য়ুনানী কবি লাউৰেট কোস্টিস্ট চালামাজৰ দ্বাৰা লিখিত আৰু সাইকাজ সমাৰান ইয়াৰ সঙ্গীত দিয়াছিলে।
মৈ ভাবিয়াছিলো, অলিম্পিক সমাপ্ত হোল।
কিন্তু এই লবা বিলাগে দেৱা দেৱতাক হৈৰাই দিয়া
ভাল খেলিছে !!
আৰু এবাৰ !
আকৌ !!
দিব লগিয়া আছে প্ৰথম অলিম্পিকৰ প্ৰথমগৌৰব আমেৰিকাৰ জেমস কেনোলী তিনিটা দীঘল জাপ মাৰি বাবে পাইছিল।
হে ভগবান। সিও কেনেকোয়া জাপ মাৰি থাকে 'আৰু মৈ কেবল মাত্ৰ' জমিনদাৰৰ উপৰত জাপ মাৰি পাইছিল।

© 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama. All rights reserved

c 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama. All rights reserved

© 2000 Chandamama. All rights reserved

c 2000 Chandamama All rights reserved

অলিম্পিক প্ৰশ্নোত্তৰ

১. সি কোনে প্ৰথম পুৰষজনে আছিল যি এক মিনিটৰ ভিতৰত ১০০ মিটাৰ সাতোবিয়াইছিল।

২. ১৯৩৬ ইং বাৰ্লিন অলিম্পিকত প্ৰথম বাৰ ভি.ডি.ও. ৰেকৰ্ডিং যোনে কৰিছিল তেঁওৰ নামটু কি?

৩. অস্ট্ৰেলিয়াৰ সেই খেলু ৰৈটোৰ নাম কোয়া, যি নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ মাজত ১৫০০ মিটাৰ দৌৰী 'হিউমেন ডিয়ৰ' (মানুহ হৰীনা) উপাধি লাভ কৰিছিল।

৪. সি কোনে ৬৫ বছৰৰ ব্যক্তি আছিলে যি নিচানা বাজী প্ৰতিযোগীত অংশ-গ্ৰহন কৰি নিজৰ দেশৰ কাৰনে স্বৰ্ন-পদক লাভ কৰিছিলে।

৫. ভাৰতীয় হকি দল কেতিয়া প্ৰথমবাৰ স্বৰ্ন-পদক লাভ কৰিছিল আৰু কেতিয়া পৰাজিত হৈছিল।

৬. অলিম্পিকৰ জ্যোতি মশালটো এজন খেলুৰৈৰ পৰা আৰু এজনৰ হাতলৈ আগ বঢ়াই থকা হয়। আৰু এই ভাবে অলিম্পিকৰ ইতিহাসত প্ৰথমবাৰ অলিম্পিক মশালটো চুৰি হৈছিল। সেইটো কোন অলিম্পিকত হৈছিলে?

৭. আটলান্টা অলিম্পিক ১৯৯৬ ইং-অলিম্পিকৰ পুৰস্কাৰৰ যি পদক সকল দিয়া হৈছিল তাৰ ভিন্নতা (পদক) বেলেক পুৰস্কাৰৰ পৰাকি কি আৰু কেনেকোয়া আছিল?

৮. মাৰ্ক সিপজ কিহৰ কাৰনে অলিম্পিক খ্যাতি লাভ কৰিছিলে?

৯. এক মাত্ৰ ব্যক্তি কোন ব্যক্তি আছিল, যি ওখ (সৰ্বোচ্চ) জাপ মাৰি ২৮ মটৰৰ এটা ৰেকৰ্ড কৰিছিল। তেওঁ, প্ৰথম জাপটুমাৰি ছিলে ২৯ ফিট্ ২ ১/২ ইঞ্চি ওখতে।

১০. সি কোন ভাৰতীয় হয়সি চিৰদিনৰ কাৰনে অলিম্পিক পদকটো লাভ কৰিছিল আৰু কোন খেলৰ বাবে।

উত্তৰ

১. য়ু, এচ, এ-ৰ জনি উইচমুলাৰ।

২. ১৯৩৬ ইং বাৰ্লিন অলিম্পিকত্ প্ৰথম বাৰ ডি,ডি,ও ৰেকাৰ্ডিং যোনে কৰিছিল তেঁওৰ নামটু কি?

৩. অস্ট্ৰেলিয়াৰ সেই খেলুৰৈটোৰ নাম কোয়া যি নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ মাজত ১৫০০ মিটাৰ দৌৰী 'হিউমেন ডিয়ৰ' (মানুহ হৰীনা) উপাধি লাভ কৰিছে।

৪. সুইশভ লক্ষ্যাবাজ ৬৫ বছৰীয়া আস্কৰ চুয়েন 'ৰানিং ডীয়ৰ'' প্ৰতিযোগীতত অংশ গ্ৰহন কৰি ১৯১২ ইং স্কাটলোম অলিম্পিকত স্বৰ্ণ-পদক লাভ কৰিছিল।

৫. ভাৰতৰ হকী দলটোয়ে ১৯২৮ ইং আমস্টেৰ্ডৰ্ম অলিম্পিকত প্ৰথম স্বৰ্ণ-পদক লাভ কৰে আৰু এটা বিৰাঠ দুৰত্বৰ পাছত ১৯৬০ ইং ৰোমৰ অলিম্পিকত প্ৰথম বাৰ স্বৰ্ণ-পদকটো হেৰালে।

৬. অলিম্পিক মশাল বাৰ্সিলোনা অলিম্পিকত ১৯৯২ ইং চুৰি কৰা হৈছিলে।

৭. আটলান্টা অলিম্পিকৰ দিয়া পদক বিলাগকত আৰু এটা খেলৰ চিত্ৰৰ বাবে পদকদিয়া হৈছিল আৰু দ্বিত্বীয় ফালে অলিম্পিকৰ (চিহ্ন) পাচটা গোল চিত্ৰ অংকিত আছিল। আগতে এনেকোয়া নে আছিল।

৮. মাৰ্ক স্বিজ কিহৰ কিহৰ কাৰনে অলিম্পিক খ্যাতি লাভ কৰিছিল।

৯. সি কোন ব্যক্তি আছিল, যি ওখ (সবেৰ্বাচ্চ) জাপ মাৰি ২৮ মিটৰ এটা ৰেকৰ্ড কৰিছিল। তেওঁ, প্ৰথম জাপটুমাৰি ছিলে ২৯ ফিট্ ২ ১/২ ইঞ্চি ওখতে।

১০. সি কোন একমাত্ৰ ভাৰতীয় হয় যি চিৰ দিনৰ কাৰনে অলিম্পিক পদকটো লাভ কৰিছিল। কোন খেলখনৰ বাবে।

Visit www.schoolnetindia.com

চিত্ৰ - প্ৰশ্নত্তোৰ

1

2

3

4

এই বোৰ হৰবৰহী
অলিম্পিকৰ খেলৰ বাবে আপোনি চিনাক্ত
কৰিব পাৰিব নে?

উত্তৰ : বেলেক পাতখনত

মস্কট - প্ৰতিযোগীতা

বিভিন্ন দেশৰ জাতীয় প্ৰতাকা চিনাক্ত কৰিবা পাৰিবা নে । তেনেহলে কিয় অপেক্ষা কৰি আছে, আগ বাঢ়ি আহক আৰু চিনাক্ত কৰক তলত দিয়া মস্কট অলিম্পিকৰ স্বৰূপতা । আপুনি জানে নে কোন অলিম্পিক খেলখনৰ পৰা এই চিত্ৰবোৰ লোৱা হৈছে । সেই দেশৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পতাকাৰ লগত মিলাই চাওক বা মিল কৰি দিওক ।

উত্তৰ : বেলেক পাতখনত

Visit www.schoolnetindia.com

ৰাস্তা বিচৰা

অমিত অলিম্পিক মশালটো প্রজ্বলিত কৰিবাৰ সুযোগ পালে। কিন্তু ক্রমাগত খেলা চলি থকাৰ কাৰণে সি নিজৰ পথ হেৰালে।

আপেনি তাক সাহায্য কৰিবা পাবিব নে, মশালটোত জুই লগাইৰ বাবে ?

© 2000 Chandamama. All rights reserved

Visit www.schoolnetindia.com

উত্তৰ

খটনাৰ বাবে চিত্র

১. দৌৰ পতিযোগীতা

২. স্প্রিন্ট

৩. জিমনাস্টিক তলৰ ব্যায়াম বিলাক

৪. ওখ জাপ

সচা সংযুক্ত কৰক

১. বালডি, কুকুৰ - মাস্কটৰ ১৯৭৬ ইং আলিম্পিকৰ মন্ট্রিয়ল, কাণাডা।

২. কোবি, মেকুৰী - মস্কঠৰ ১৯৯২ ইং অলিম্পিকৰ বাৰ্চিলোনা, স্পেইন।

৩. হদবী, বাঘ - ১৯৮৮ ইং আলিম্পিকৰ চীওৱেল, দক্ষিণ কোৰিয়া।

৪. ওলী, খকোবুৰ্ৰা, মাইলী এচিগুা আৰু সীড - প্লেটিবাস - ২০০০ ইং আলিম্পিক অনুষ্ঠিত হয় লগিয়া হৈছে, সীডনীতা।

৫৪ যুদ্ধৰ আগৰ দিন

মহাভাৰত

ভীমে সবোতকৈ আগত যুদ্ধ আৰম্ভ কৰে। সিংহনাদ কৰি কৰি ভীমবিক্ৰমে তেখেতে কৌৰবসৈন্য সকলৰ ওপৰত জঁপিয়াই পৰে । দুৰ্যোধন, দুঃশাসন, দুৰ্মুখ আৰু বহুতো কৌৰববীৰ একে লগ হৈ ভীমক ঘিৰি ধৰে । সিহঁতৰ সন্মুখত আহি থিয় হয় উপপাণ্ডৱ, অভিমন্যু, নকুল, সহদেব, ধৃষ্টদ্যুম । লাহে লাহে যুদ্ধ চাৰিওফালে আৰম্ভ হৈ যায় ।

ভীষ্ম আৰু অৰ্জুনৰ মাজত প্ৰথমতে দ্বন্দ্বযুদ্ধ হয় । দুয়ো নিজৰ নিজৰ সাহসৰ বৰ পৰিচয় দিয়ে । সত্যকীয়ে কৃতবৰ্মাৰ লগত, অভিমন্যুই কোশলৰাজে বৃহদবলৰ লগত, ভীমে দুৰ্যোধনৰ লগত, দুঃশাসনে নকুলৰ লগত, দুৰ্মুখে সহদেবৰ লগত, যুধিষ্ঠিৰে শল্যৰ লগত, ধৃষ্টদ্যুম্নই দ্ৰোনৰ লগত, ধৃষ্টকেতুই বাহ্লিকৰ লগত, ঘাটোৎকচে অলম্বুসৰ লগত, চিখণ্ডীয়ে অশ্বত্থামাৰ লগত, বিৰাটে ভগদত্তৰ লগত আৰু দ্ৰুপদে সৈন্ধবৰ লগত দ্বন্দ্ব যুদ্ধ আৰম্ভ কৰে । কিন্তু সিঁহতৰ মাজত কোনেও পৰাজিত হোৱা নাই। এই যুদ্ধ দেখিব লগীয়া ।

তাৰপাছত দুয়োদলৰ মাজত যুদ্ধ আৰম্ভ হৈ যায় । ভীষ্মৰ প্ৰতাপ আৰু বীৰত্ব দেখি সকলোৱে আচৰিত হৈ যায় । ঠিক দুপুৰীয়া সময়ত ভীষ্মই পাণ্ডৱসেনাদলৰ ভিতৰত সুমায় । তেঁখেতক বচোঁৱাৰ বাবে দুৰ্মুখ, কৃতবৰ্মা, কৃপাচাৰ্য, শল্য আৰু বহুতো তেঁখেতৰ লগত থাকে । অভিমন্যুই লক্ষ্য কৰিলে যে, ভীষ্মই পাণ্ডৱসকলৰ সৈন্য

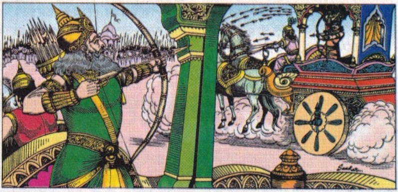

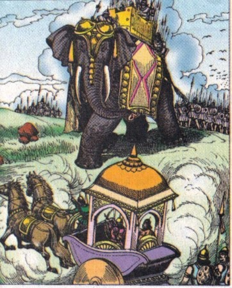

সংহাৰ কৰি আছে, তেতিয়া তেঁখেতে বৰ খণ্ডত তেঁখেতক গৈ আক্ৰমন কৰি তেঁখেতৰ পতাকাৰ লাঠিটি ভাল ভাঙি পেলায় আৰু তেখেঁতৰ লগত যিসকল বীৰ আছিল সিহঁতক হত্যা কৰে। সেই যুদ্ধ দৰ্শন কৰি মানুহে চিন্তা কৰি থাকে যে, অৰ্জুনৰ যুদ্ধ কলাকও বিনাশ কৰি দিব অভিমনুই। অভিমন্যুক সহায়ত কৰিবলৈ ভীম, বিৰাট আৰু তেখেঁতৰ পুত্ৰ, সাত্যকী, ধৃষ্টদ্যুম্ন আৰু দহজন যোদ্ধাই তালৈকে যায়।

উত্তৰে এটা হাতীৰ ওপৰত উটি শল্যৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ আহে, কিন্তু সেই যুদ্ধত আহত হাতীৰ ওপৰৰ পৰা তলত মাটিত পৰি যায়। সেয়া দেখি উত্তৰৰ ভায়েক শ্বেত একেলগে সাতজন কৌৰব যোদ্ধাৰ সম্মুখীন হয়। সেই যুদ্ধত শল্যই অলপৰ বাবে মৃত্যুৰ হাতৰ পৰা বাঁচি যায়। কিন্তু ভীষ্মৰ আক্ৰমনৰ পৰা শ্বেতক ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে পাণ্ডৱসকলৰ ভয়ানক যুদ্ধ কৰিব লগা হয়। ইয়াৰ পৰিনামত দই পক্ষৰ মাজত ভয়ানক যুদ্ধ হয়। শ্বেতই আন কৌৰব যোদ্ধাসকলক যুদ্ধত হেৰুৱাই ভীষ্মৰ লগত যুদ্ধ কৰে। সেই সময়ত যদি শ্বেতই ভীষ্মক বাধা নিদিলে হেঁতেন তেনেহ'লে ভীষ্মই পাণ্ডৱসকলক অধিকাংশ সৈন্যাই সমাপন কৰি দিলে হয়। শ্বেতই তেখেঁতৰ পৰাক্ৰমৰ পৰিচয় দি শেষতে ভীষ্মক ও যুদ্ধ ক্ষেত্ৰৰ পৰা পিছুৱাই যাবলৈ বাধ্য কৰে। এই বোৰ পৰিদৰ্শন কৰি পাণ্ডৱসকলে হাঁহি ওঠে।

ভীষ্মই পিছুৱাই গলে শ্বেতই ধৃতৰাষ্ট্ৰৰ পুত্ৰসকলৰ ওচৰত গৈ পায়। কৌৰবসেনা বিনাশ হৈ গৈ আছে দেখি ভীষ্মই আকৌ শ্বেতৰ ওচৰত গুচি আহে। ভীষ্মক সহায়তা কৰিবৰ বাবে আটজন কৌৰব যোদ্ধা আহি একেলগে শ্বেতৰ ওপৰত তীৰ মৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। তথাপি শ্বেতই সকলৰ লগত যুদ্ধ কৰি ভীষ্মক ব্যস্থ কৰি তোলে। সিঁহতৰ যুদ্ধ দেখি এনে লাগিছে যেনে ভীষ্মই শ্বেতৰ লগত পৰাজিত হব। সেই যুদ্ধত শ্বেতৰ ৰথ ভাঙি যায়। ভীষ্মক বধ কৰিবৰ বাবে শ্বেতই গদা লৈ তেঁওৰ ৰথৰ ফালে আহে। শ্বেতৰ গদাৰ আঘাতত ভীষ্মৰ ৰথ ভাঙি যায়। ভীষ্মই জানিছিল যে তেঁওৰ ৰথ ভাঙিব, তাৰবাবে তেঁও প্ৰস্তুত হৈ আছিল। ভঙা ৰথৰ পৰা নামি আন এটা ৰথত উঠি শ্বেতক আকৌ আক্ৰমন কৰে।

শ্বেতই তেঁওৰ নিজৰ ৰথ হেৰুৱাই মাটিৰ ওপৰত থিও হৈ যুদ্ধ কৰি থাকে। সেয়া দেখি

সাত্যকী, ভীম, অভিমনুই তেঁওক সহায় কৰিবলৈ আহে । কিন্তু ভীষ্মই সিহঁতৰ সকলৰ ৰথ দূৰত ৰখাই দিয়ে । তাৰপাছত ভীষ্মই এখন বান প্ৰয়োগ কৰি শ্বেতক বধ কৰে । শ্বেত ৰাজোচিত নাছিল, পাণ্ডবসকলৰ অদক্ষ সেনাপতিসকলৰ মাজত এজন আছিল । কিন্তু তেওঁৰ মৃত্যুত পাণ্ডবসকলৰ মনত বৰ দুখ লাগে আৰু কৌৰবসকলে বৰ খুচি হয় । দুৰ্যোধনে যুদ্ধৰ বাজনাৰ লগত নাচিবলৈ আৰম্ভ কৰি দিয়ে।

শ্বেতৰ দেহান্ত হলে তেঁওৰ ডাঙৰ ভাইয়েক সঙ্খই বৰ ক্ৰদ্ধ হয় । কৃতবৰ্মাৰ লগত তেতিয়া আছিল শল্য, তেওঁৰ লগত যুদ্ধ কৰিবৰ বাবে গুচি আহে । সেয়া দেখি সাতজন কৌৰব যোদ্ধাই সঙ্খৰ ওপৰত জপিয়াই পৰে । সেই সময়ত শংখক সহায়তা কৰিবৰ বাবে অৰ্জুনে দৌড়ি আহে । শল্যাই সংখৰ ৰথ ভাঙি দিয়ে, শংখই তেতিয়া অৰ্জুনৰ ৰথত গৈ ওঠে ।

ভীষ্মই অৰ্জুনক এড়ি থৈ দ্ৰুপদ ৰজাৰ ফালে আগুৱাই যায়, তীৰ বৰোহন কৰি দ্ৰুপদৰ সৈন্যসকলক বিনাশ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে । সেই সময়ত ভীষ্মৰ যুদ্ধ দেখি পাণ্ডব যোদ্ধা সকলে ভয়ত কঁপি ওঠে । তেঁখেতৰ সম্মুখীন হৈযুদ্ধ কৰাটো পাণ্ডবসকলৰ বাবে যেনে অসম্ভব লাগে ।

সূৰ্যাস্ত হলে দুয়োপক্ষৰ লোকসকলে যুদ্ধ বন্ধ কৰি নিজৰ নিজৰ শিৱিৰত গুচি যায় । ভীষ্মই যেনেকে ভয়ংকৰ যুদ্ধ কৰিছে তাৰবাবে দুৰ্যোধনে বৰ খুচি হৈছে । কিন্তু আনফালে, প্ৰথমদিনত নিজৰ সেনাবাহিনীৰ ক্ষতি দেখি যুধিষ্ঠিৰৰ মনত বৰ দুখ লাগে । তেঁখেতে কৃষ্ণৰ আগত গৈ ক'লে, "কৃষ্ণ, আজি ভীষ্মই কেনেকুৱা ভয়ংকৰ যুদ্ধ কৰি আমাৰ সেনাবাহিনীক বিনাশ কৰিলে । কোনে ভীষ্মক পৰাজিত কৰিব পাৰিব?

তেঁখেতৰ বিৰোধীতা কৰি মই মূৰ্খৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰিছো । হে কৃষ্ণ, আমি বন জংগলত গৈ আৰামত জীৱন যাপন কৰিব পাৰিম । তাৰ ফলত উপস্থিত সকলো ৰজাক মৃত্যুৰ হাতৰ পৰা বঁচাবলৈ, সক্ষম হ'ম । ৰাজ্যৰ আশাই মোক এই অৱস্থাত আনি দিছে। মোৰ সৰু ভাই সকলে কমবেছি আহত হৈছে । মই গোটেই জীৱন তপস্যা কৰিম । মোক ক'ওক এতিয়া মোৰ কি কৰ্তব্য? যুদ্ধত থাকি অৰ্জুনে তটস্থ হৈ থাকে । অকল ভীমে একান্তমনত যুদ্ধ কৰি থাকে । যেনে লাগিছে, ভীষ্মৰ হাতত আমি সকলোৰে মৰিব লগিয়া আছে ।"

যুধিষ্ঠিৰক সান্ত্বনা দি কৃষ্ণই কলে, "এইবোৰ চিন্তাকৰি তোমাৰ ভয়ৰ কোনো প্ৰশ্নই নুঠে । তোমাৰ ভায়েকে ত্ৰিলোকক পৰাজিত কৰিবৰ শক্তি ধৰিছে । সাত্যকী, বিৰাট, দ্ৰুপদ, ধৃষ্টদ্যুম্নৰ নিচিনা মহাৰথী সকলে তোমাৰ দলত আছে । ইয়াৰ পাছতও চিন্তা কৰিবৰ কি কাৰন আছে? ভীষ্মক বধ কৰিবৰ বাবেই তো শিখণ্ডীৰ জন্ম ।"

ইয়াৰ পাছত ধৃষ্টদ্যুম্নক যুধিষ্ঠিৰে ক'লে, "কৃষ্ণই মোক আদেশ কৰিছে তোমাক সেনাপতি কৰিবৰ বাবে । কৌৰব বাহিনীক তোমিই বিনাশ কৰিব লাগিব । আমি সকলোৱে তোমাৰ সহায়তাত আছো ।"

ইয়াৰ উত্তৰত ধৃষ্টদ্যুম্নই ক'লে, "ৰাজন, দ্ৰোনক বধ কৰিবৰ বাবে মোৰ জন্ম । ভীষ্ম, দ্ৰোন, কৃপ, শলয় আৰু বাকী যোদ্ধা সকলৰ মূখামুখি হ'ম মই ।"

"মই শুনিছো যে, ক্ৰৌঞ্চ-বৃহই শত্ৰুনাশ কৰে । দেৱতা আৰু ৰাক্ষস সকলৰ যুদ্ধৰ সময়ত ইন্দ্ৰই এই বৃহ্যৰ কথা বৃহস্পতিক কৈছিলে । এই ব্যূহ ৰচনা সকলোৱে নেজানে। আহাকালি আমাৰ সৈন্যসকলৰ ক্ৰৌঞ্চ-ব্যূহ ৰূপত সজাইদিব ।" যুধিষ্ঠিৰে ক'লে ।

পাছদিনাখন ৰাতিপুৱা হোৱাৰ লগে লগেই পাণ্ডৱসৈন্য সকলে ক্ৰৌঞ্চ ব্যূহ বনায়। সিহঁতৰ আগত আছিল অৰ্জুন । তাৰপাছত বৃহৰ আগত সৈন্যৰ লগত আছিল দ্ৰুপদে । যুধিষ্ঠিৰ আছিল শেষত নেজৰ ফালে । ভীম আৰু ধৃষ্টদ্যুম্নই পাখিৰ ঠাইত । বেলি উঠাৰ অগতেই বৃহ-ৰচনা কৰি যুদ্ধৰ বাবে সাজুৱা হয় ।

পাণ্ডৱসকলৰ ক্ৰৌঞ্চ -বৃহ লক্ষ্য কৰে ভীষ্ম, দ্ৰোন, দুৰ্যোধনে একেলগ হৈ তাৰ প্ৰতিলিপি ৰচনা কৰে । নিজৰ যোদ্ধা সকলক বৃহৰ বেলেগ বেলেগ ঠাইত ৰখা হয় । দুই

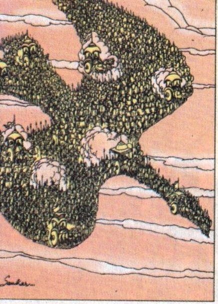

পক্ষৰ সৈন্যদলে শংখ, ডেৱী আদি বাজনা বজাই যুদ্ধৰ বাবে উৎসাহ লৈ প্ৰস্তুত হৈ যায়।

যুদ্ধ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে ভীষ্ম, অভিমন্যু, ভীম, অৰ্জুন, বিৰাট আৰু ধৃষ্টদ্যুম্ন ই পাণ্ডৱ যোদ্ধাসকলৰ বিৰুদ্ধে বান মাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে । অৰ্জুনে খণ্ডত কৃষ্ণক কলে তেঁওৰ ৰথ ভীষ্মৰ ফালে আগুৱাই লৈ যাবলৈ। ভীষ্মক বধ কৰিবৰ বাবে নিশ্চিন্ত সংকল্প গ্ৰহন কৰে অৰ্জুনে । কপিধবজাৰ লগত আৰো বহুতো ধবজা একেলগে অৰ্জুনৰ ৰথ ভীষ্মৰ ৰথৰ ফালে আগবাঢ়ি যায়। যোৱাৰ পথত অসংখ্য কৌৰব সৈন্য বধ কৰি গৈ থাকে অৰ্জুনে ।

এয়া লক্ষ্য কৰি ভীষ্মই নিজে অৰ্জুনৰ আগত আহে । তেঁখেতৰ ৰক্ষাৰ বাবে আছে সৈন্ধব আৰু বহুতো কৌৰব বীৰ । ভীষ্মৰ লগে লগে দ্ৰোন, কৃপ, দুৰ্যোধন, শল্য, অশ্বত্থামা, বিকৰ্ন আৰু বহুতে একেলগে অৰ্জুনৰ ওপৰত তীৰ মাৰি থাকে । তীৰৰ আঘাতত অৰ্জুনে আহত হৈ পৰে, কিন্তু দ্বিগুন উৎসাহ লৈ প্ৰতিপক্ষক জখম কৰি দিয়ে । তেতিয়া অৰ্জুনৰ সহায়তাৰ বাবে তাত গুচি আহে সাত্যকী, বিৰাট, ধৃষ্টদ্যুম্ন, উপপাণ্ডব আৰু অভিমনুই । দ্ৰোনৰ আক্ৰমনত পৰা অৰ্জুনক মুক্ত ৰাখিবৰ বাবে দ্ৰুপদে দ্ৰোনৰ বিৰুদ্ধে আক্ৰমন আৰম্ভ কৰে। তেতিয়া অৰ্জুনে বীৰযোদ্ধা শত্ৰু সকলৰ মাজত গৈ যুদ্ধ আৰম্ভ কৰে ।

সেই সময়ত দুৰ্যোধনে ভীষ্মৰ আগত গৈ ক'লে, "অৰ্জুনে আমাৰ সৈন্যবাহিনীৰ সৰ্বনাশ কৰি দিছে । আপোনাৰ বাবেই কৰ্নই শপথ কৰিছে যে আপোনিয়ে যেতিয়ালৈকে যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত থাকিব তেতিয়ালৈকে সি অস্ত্ৰ নধৰে । সি থাকিলে কিমান ভাল হ'ল হয় । কিন্তু সি নাই । তাৰবাবেই অৰ্জুনক বধ কৰিবৰ বিষয়ে আপুনিকেই চিন্তা কৰিব লাগিব ।"

দুৰ্যোধনৰ মুখত এনেকোৱা কথা শুনি ভীষ্মই খঙত ক'লে, "ছিঃ তোমাৰ এয়া কেনেকুৱা ক্ষত্ৰিয় ধৰ্ম?" ইয়াৰ পাছত ভীষ্মই অৰ্জুনৰ ৰথৰ আগত আহে । লগে লগেই ভীষ্মক সহায়তাৰ বাবে কৌৰব যোদ্ধা সকলে তাত আহে আৰু অৰ্জুনৰ সহায়তাৰ বাবে পাণ্ডব বীৰ সকলে একেলগ হৈ যায় । তেতিয়া ভীষ্ম আৰু অৰ্জুনৰ মাজত যুদ্ধ আৰম্ভ হৈ যায় । দুই পক্ষ যুদ্ধ কৰি থাকে । আক্ৰমন আৰু প্ৰতি আক্ৰমনৰ পৰা নিজক ৰক্ষা, দুয়ো ক্ষেত্ৰতেই দুয়ো সমান দক্ষতা আৰু সাহসৰ পৰিচয় দি গৈ থাকে । এই

যুদ্ধত দুয়োৰ ৰথ ভাঙি যায়, আৰু দুয়োৰ ৰথৰ অশ্ব সাৰথি সকলে আহত হয় । কৃষ্ণৰ দেহত তিনিটা বান আহি বিদ্ধ হয় আৰু তাৰ পৰা তেজ উলাই থাকে । সেয়া দেখি অৰ্জুনে বৰ ক্ষিপ্ত হৈ ভীষ্মৰ সাৰথিক তিনিটা বান বিদ্ধ কৰি তেওঁক আহত কৰে । এই যুদ্ধত ভীষ্ম আৰু অৰ্জুনৰ পৰাজয় হুৱা নাই।

সেই সময়ত দ্ৰোন আৰু ধৃষ্টদ্যুম্নৰ মাজত বৰ দ্বন্দ্বযুদ্ধ আৰম্ভ হৈ যায় । ধৃষ্টদ্যুম্নৰ যুদ্ধকৌশল দেখি পাণ্ডববীৰ সকলে উৎসাহত সিংহনাদ দি ওঠে । কিন্তু শেষত, ধৃষ্টদ্যুম্ন তেঁওৰ ৰথ আৰু তীৰ দুয়ো হেৰুৱাই পেলায় । তেঁওৰ বৰ্ম ভেদ কৰি তীৰ গৈ দেহত বিদ্ধ হয় । দ্ৰোনৰ তীৰৰ আঘাতত তেঁখেতে বৰ বেয়াভাবে আহত হয় । তেতিয়া তেওঁক ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে ভীমে আহি দ্ৰোনৰ লগত যুদ্ধ আৰম্ভ কৰে ।

তেতিয়া দুৰ্যোধন, কালিংগ আৰু তেঁওৰ সৈন্যসকলক ভীমৰ বিৰুদ্ধে পঠায় । সেয়া দেখি দ্ৰোনে ভীমৰ লগত যুদ্ধ নকৰি দ্ৰুপদৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলৈ যায় । ধৃষ্টদ্যুম্নই আন এখন ৰথেতে উঠি যুধিষ্ঠিৰ ওচৰত আহে . ভীমে কালিংগৰ লগত যুদ্ধ কৰি তেঁখেতৰ পুত্ৰ শুক্ৰদেৱ, ভানুমত, শ্ৰুতায়ুষ আৰু বহুতোক বধ কৰে । তাৰপাছত সৈন্যবাহিনীৰ মাজেত হুমাই ভীমে আক্ৰমন কৰি তেঁখেতৰ সৈন্যসকলক বধ কৰি গৈ থাকে । সেয়া দেখি ধৃষ্টদ্যুম্নই নতুন উৎসাহত আকৌ সিংহনাদ কৰি ভীমৰ সহায়তাৰ বাবে আহে । ভীম যেনে মানুহ নহয়, তেঁওৰ ভয়ংকৰ অৱস্থা দেখি যেনে লাগে তেঁও যমদূত।

মৃত্যুৰ ভয়ত ভয় খোৱা সৈন্যসকলৰ চীঞৰী শুনি পাই ভীষ্মই তাত আহে । সাত্যকী, ভীম আৰু ধৃষ্টদ্যুম্নই তেঁওৰ ওপৰত জপিয়াই পৰে । এই তিনিজনৰ লগত ভীষ্মই যুদ্ধ কৰে । ভীমৰ ৰথৰ অশ্বৰ মৃত্যু হয় । ধৃষ্টদ্যুম্নই ভীমক তেঁখেতৰ নিজৰ ৰথত তুলি লৈ বেলেগ ফালে ৰথ চলাই গৈ থাকে । ভীমক খুচি কৰিবৰ বাবে সাত্যকিয়ে ভীষ্মৰ সাৰথিক তীৰবিদ্ধ কৰি হত্যা কৰে । ৰথৰ অশ্বই ৰথক বেলেগ ফালে টানি লৈ যায় । সাত্যকীয়ে ভীমৰ ওচৰত আহি তেঁওৰ কান্ধত হাত ৰাখি ক'লে, "বাঃ ভীম, তোমাৰ যুদ্ধ দেখিবলগীয়া । তুমি অকলেই কালিংগ আৰু তেওঁৰ পুত্ৰ সকলক বধ কৰিছা ।" তাৰপাছত ভীমক ধৰি তেঁওৰ উৎসাহক বঢ়াই তোলে ।

ভাৰত

এটা মহান সভ্যতাৰ অলপ নিদৰ্শন
যুগ যুগ ধৰি সত্যৰ বাবে গৌৰৱময় অনুসন্ধান

৭ অজ্ঞাত কুলৰ এজন মহান ঋষি

গ্ৰীষ্ম কাল আৰম্ভ হ'ল । চামেলী আৰু সন্দীপৰ হাতত অত্যধিক ভালমান সময় আছে যিয়েককাৰ ওচৰত গল্প মেজত শুনিবৰ বাবে । তেখেতৰ খোৱাৰ কোঠাত হওঁক বা বহাৰ ককাৰ নিজৰ গ্ৰন্থাগাৰৰ ভিতৰত অথবা নদীৰ কাষতেই হওঁক অকৌনমান সময়ো থেখতে নষ্ট নেকৰে ককায়েকৰ শুনীয়েক হঁতে, অধ্যাপক দেৱনাথৰ ওচৰৰ পৰা ইতিহাস অথবা অতীত গাথা আৰু পৌৰণিক কাহিনীৰ গল্প কগদায় কৰিছিল ।

'ককা' দণ্ড কাৰনৰে কাহিনী সঁচাকৈ বৰ বিস্ময়কাৰ, আকৰ্ষনীয় আৰু সেই মহাঅৰনাত সময়ে সময়ে যিবোৰ ঘটনা ঘটিছিল সেইবোৰ কম আকৰ্ষনীয় নাছিল । চামেলীয়ে কলে ।

প্ৰাচীন ভাৰতত বহু বিদ্যালয় আৰু শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান গঢ়ি উঠিছিল সেইবোৰ বনাঞ্চলত । মই ঠিকেই কৈছিলো নহয়নে ককা? সন্দীপে লাহেকৈ সুধিলে ।

ঠিকেই বনৰ মাজত গুৰু দেৱৰ বাসস্থানৰ টাৰিওফালে গুৰুকুল অথবা সেই জাতীয় প্ৰতিষ্ঠান বিলাক গঢ়ি উঠিবাৰ কাৰনটো হোল ঋষিসকল আৰু শিক্ষাগুৰু সকল বনৰ ভিতৰত থাকিবলৈ পছন্দ কৰিছিলে। কঁকাই য়ে কলে।

সঁচাই সুন্দৰ । সন্দীপে মন্তব্য কৰিলে । ককা দাদাই কলে সুন্দৰ । কিন্তু সেইবোৰ ঠাইত এদিনৰ বাবেওঁ সি কোনো গুৰুকুল থাকিব নোৱাৰে । কাৰন তাতে ব্যাডমিন্টন খেলাৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই । চামেলীয়ে কাঠ মাৰি কলে।

তাঁতেই কি হল? তাতে বন্ধুভোৰৰ লগত লুকাচুৰি খেলিব পাৰিম বৰকৈ । চহৰৰ ভিতৰত এই খেলাৰ সুয়োগ ক'ত পোৱা যায় । সন্দীপে মন্তব্য কৰিলে ।

সঁচাই, তাত হয়তো ব্যাডমিন্টন, টেনিচ বা ক্ৰিকেট খেলাৰ ব্যৱস্থা নাই কিন্তু শাৰিৰীক শিক্ষা আৰু অন্যান্য খেলাধুলাৰ উৎকৃষ্ট পদ্ধতি সেই ঠাইত আছিল । মলযুঁজ, দৌৰ, সাতোৰা, গছত উঠা ইত্যাদি বহু ধৰনৰ খেলৰ সুবিধা আছিল তাঁত ।

কাবাদি আৰু হা-ডু-ডু ৰ নিচিনা বহুতো ধৰনৰ খেলা সেই অতীত কালৰ বৰ্তমান আমাৰ

বিশ্বাসু

কথা

সময়ত হৈছে, যিটো খেলাৰ মাধ্যমেৰে আমাৰ নিঃশ্বাস প্ৰশ্বাসকে নিয়ন্ত্ৰন কৰিব পাৰি আৰু দেহৰ নমনীয়তা বৃদ্ধি কৰিব পাৰি । ক্ষত্ৰিয়সকলৰ বালক সকলো য়ে । আহে তেওঁলোকক ধনুৰ্বিদ্যা, অসিচলোৱা, লাটিখেলা সহ অন্য খেলাওঁ শিক্ষালাভ কৰিছিল । ককাই কলে ।

হয় ককা, মোৰ মনত পৰিছে সেই সময়ত সমাজ ব্যৱস্থা কি বহুত কঠিন আছিল নেকি? সন্দীপে প্ৰশ্ন কৰে ।

সমাজ ব্যৱস্থা বা বৰ্ন-ব্যৱস্থা কেতিয়া আৰম্ভ হৈছিল তাৰ বিৱৰন আমাৰ তাঁত নাই । কিন্তু এই বিষয়ে নিশ্চিন্ত । ব্যক্তিৰ স্বাভাৱ আৰু ব্যবসায়ৰ মাজত সামঞ্জস্য ৰক্ষাৰ কাৰনে এই ব্যৱস্থা আৰম্ভ কৰা হৈছে । আৰু অনেক ব্যক্তি আছে যি সকল দুঃ সাহসিক কাম কৰিবলৈ পছন্দ কৰিছিল । বহুতে ব্যৱসায় বানিজ্য পছন্দ কৰিছিল তেওঁলোকক কোৱাহৈছিল বৈশ্য । আৰু অনেক ব্যক্তি এনেকুৱা আছিল যি সকলে খেতিকাম ভাল পাইছিল আৰু নানাভাবে সহায় কৰিব বিচাৰিছিল । তেওঁসকল শূদ্ৰ নামে পৰিচিত আছিল । আৰু যিসকলে শাস্ত্ৰ অধ্যয়ন, ধ্যান আৰু সেইবোৰ কাৰ্য্য কৰিবলৈ ভাল পাইছিল তেওঁলোকে ব্ৰাহ্মন নামে পৰিচিত আছিল । সকলোকে কামৰ বাবে সমান অধিকাৰ দিয়া হৈছিল । আমাৰ সাধাৰন জ্ঞানৰ পৰা বুজিব পাৰু যে বংশগত একধিক্ৰমে এই বৰ্ণ বিভাজন নহয় আৰু হবওঁ নোৱাৰে । ইমানবোৰ কথা একে সুৰে কৈ ককাই অলপ নিঃশ্বাস ললে ।

তেনেহলে বংশানুক্ৰমে এইটো কেনৈকে

হৈ গ'ল? সন্দীপে প্ৰশ্ন কৰিল ।

"ব্যবহাৰিক কাৰনে । এজন ব্ৰাহ্মনৰ সন্তান শাস্ত্ৰ-অধ্যয়ন আৰু শাস্ত্ৰ অনুষ্টানৰ মাজত ডাঙৰ হোৱাৰ ফলত তেওঁৰ সেইবোৰ প্ৰতি আকৰ্ষন থাকিব লাগে। ক্ষত্ৰিয়ৰ পুত্ৰ তেওঁৰ পিতৃক অস্ত্ৰ চলোৱা দেখি তাতেই আকৰ্ষিত হৈ সেই অস্ত্ৰবিদ্যা শিকাৰ বাবে আকুল হৈ উঠে । নিজৰ পুত্ৰেকক অস্ত্ৰ শিক্ষা দি পিতৃসকলো আনন্দ পায় । তেতিয়া এই ব্যৱস্থাৰ মাজত কোনো ত্ৰুটি নাছিল কাৰন এটা বৰ্ণৰ লগত অন্য বৰ্ণ অনায়াসেই যাব পৰিছিল তাৰ স্বভাৱ ও প্ৰকৃতিৰ গতি অনুসাৰে । কিন্তু দুঃখ জনক অৱস্থা আৰম্ভ হয় তেতিয়াৰ পৰাই যেতিয়া আধিপত্য অথবা হীনতাৰ ভাবনা আহি এই ব্যৱস্থাৰ মাজত অনু প্ৰবেশ কৰে । মানুহৰ

স্বভাৱৰ মাজতেই দোষ-ত্রুটি, আৰু অহংকাৰৰ মাজত ত্রুটি । আমাৰ আশা, এনেকুৱা এদিন আহিব যিদিনাখন অহং কাৰৰ লগত ওপৰত উঠিব পাৰিব ।

এনেকুৱা কোনো দৃষ্টান্ত আছে যেয়ে এজনে এটা বৰ্ণৰ লগত অন্য বৰ্ণ গুটি গ'ল, কিবা বৰ্ণ

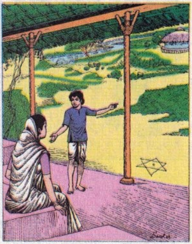

পৰিবৰ্তন কৰিছে । চামেলীয়ে জানিব বিচাৰে?

এই আদৰ্শ ব্যৱস্থা বংশানুগত পদ্ধতিতে বা পৰিবৰ্তিত হোৱাৰ পূৰ্বে বহুসংখ্যক তেনেকুৱা দৃষ্টান্ত আছে । এই পদ্ধতি পৰিবৰ্তিত হোৱাৰ পিছতো দীৰ্ঘদিন ধৰি নমনিয়তা আছিল । ৰজা আৰু সাধাৰন প্ৰজা, দুজনেই সমান ভাৱে ঋষি সকলক শ্ৰদ্ধা আৰু সন্মান জনাইছিল । এনেকুৱা দৃষ্টান্ত বহুতো আছে । কিন্তু লিখিত বিৱৰন মতে এজনৰ বিষয়ে জনা যায় যি জনে পৰৱৰ্তী কালত এজন বিখ্যাত ঋষি হৈ উঠে । ককাই কলে ।

"ককা, সেই বিষয়ে আমাক কোৱাছোন । চামেলী আৰু সন্দীপ দুয়োজনেই কাহিনী শুনাৰ বাবে জপিয়াই উঠিল ।

ককাই সিহঁতৰ মন ৰখাৰ বাবে আৰম্ভ কৰিলে ।

এখন জঙ্গলৰ সীমাত এজন ৰমনী তাৰ একমাত্ৰ পুত্ৰ সন্তানক লৈ বাস কৰিছিল । তেওঁলোক থকাৰ কাষেদিয়েই বৈ গৈছিল এক নদী । নদীৰ ইটো পাৰত আছিল এটি গুৰুকূল। সেই গুৰুকুলৰ প্ৰধান আছিল এক মহান ঋষি গৌতম ।

প্ৰতিদিন ৰাতিপুৱাই বালক জনে নদীত গা ধুৱলৈ যায় আৰু দেখিবলৈ পায়, নদীৰ ইটো পাৰত বহুতো বালকে গা ধুই থাকে । গুৰুৱে তেওঁলোকক কেনেকৈ গায়ত্ৰী মন্ত্ৰ জপ কৰে আৰু সূৰ্য্য দেৱক প্ৰনাম কৰিব লাগে সেয়া শিক্ষা দিছিল । বালক জনৰ মন্‌ও উতলা হৈ উঠে তেওঁলোকৰ লগত যোগ দিয়াৰ বাবে ।

এদিন বালক জনে তাৰ মাকক নিজৰ মনৰ কথা প্ৰকাশ কৰিলে । মায়ে মৰমৰ পুত্ৰক কলে তুমি কিয় তাত গৈ গুৰুক সাক্ষাৎ কৰি নিজৰ মনৰ কথা প্ৰকাশ নকৰা?

পিছদিনাখন বালক জনে সাতুৰি নদীৰ ইটো পাৰলৈ গৈ গুৰুক সাক্ষাৎ কৰি তাৰ ইচ্ছা ব্যক্ত কৰে । গুৰুৱে নিঃশ্চয় তাৰ আগ্ৰহ দেখি. প্ৰভাবিত হৈছিল । কিন্তু বালক জনৰ বিষয়ে জনা দৰকাৰ, তাৰ পৰিয়ালৰ বিষয়ে জনাৰ পিছত সি তেনেকুৱা পাঠ্যক্ৰম তাৰ বাবে নিদ্ধাৰিত কৰিব পাৰিবনে ।

"তোমাৰ জাতিবৰ্ণ কি?" গুৰুৱে প্ৰশ্ন কৰিলে । "মই নাজানো" অসহায় ভাবে বালকজনে কলে ।

"তোমাৰ মাৰ ওচৰৰ পৰা সুধি আহি মোক কবা ।"

ঋষিৰ লগত পিছদিনাখন বালকজনে সাক্ষাৎ কৰি কলে যে তাৰ মাকেওঁ নাজানে তাৰ পিতৃ আৰু জাতি সম্বন্ধে ।

"ঠিক আছে তোমাৰ পিতাৰ নামটো কোৱা।

"আচাৰ্যদেৱ, মই নাজানো ।"

"তোমাৰ মাৰ ওচৰৰ পৰা সুধি আহি মোক কবা ।"

তাৰ পিচদিনাখন বালকজন হতাশ ভাৱেৰে আহিলে । গুৰুৱে তাৰ ফালে প্ৰসন্ন দৃষ্টিৰে চালে, আচাৰ্যদেৱ, মোৰ মা বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন জনৰ ঘৰত কাম কৰাত ব্যস্ত আছিল । এবাৰ কোনো এক ঘৰত এজন ভৃত্যৰ লগত বিবাহ হয় । কিন্তু সঠিক পৰিচয় জনাৰ আগতেই এবং ভয়াবহ মহামাৰীত তেওঁৰ স্বামীৰ মৃত্যু হয়, পৰিয়াল চূৰ্ন-বিচূৰ্ন হয়, মোৰ মা অকলে হৈ যায় । মোৰ জন্মৰ পিচত তেওঁ মোক লৈ বনৰ মুখত ঘৰ বনাই থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰে । বনৰ পৰা সংগৃহীত কাঠ, ফল বিক্ৰী কৰি অৰ্জন কৰা ধনেৰে জীৱন চলায় ।

"বালক, তোমাৰ জাতি স্পষ্ট । তুমি ব্ৰাহ্মন," গুৰুৱে ঘোষনা কৰিলে বালক জনক তেওঁৰ শিষ্যৰূপে গ্ৰহন কৰিলে ।

গুৰুদেৱ, আপুনি কি ভাবে জানিলে যে সি ব্ৰাহ্মন? কোনো বা এজানে প্ৰশ্ন কৰিলে?

"কাৰন এজন ব্ৰাহ্মনেই সদায় সত্য কথা কয় । বালক বা তাৰ মাকে মিছা কথা কোৱাৰ যথেষ্ট সুযোগ আছিল । কিন্তু সত্য কথা কোৱাৰ নিচিনা সাহস আৰু সততা তেওঁলোকৰ আছে। ঋষিয়ে বুজি পাই কলে ।

মই নাজানো বালক জনক তাৰ মাকে কি নামেৰে মাতে । কিন্তু গুৰুজনে তাৰ আজিৰ পৰা নামকৰন কৰে সত্যকাম । যিয়ে সত্যক শ্ৰদ্ধা কৰে । সত্যকামৰ মাকৰ নাম জাবালি । সেয়ে তাৰ নাম সত্যকাম জাবালা, অন্য সত্যকাম নাম যাৰ আছিল তাৰ পৰা ভিন্ন এই নাম ।

"সমাজৰ উপৰত সেইজন ঋষিৰ কিমান ডাঙৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে । সন্দীপে কলে । তোমালোকৰ জনা উচিত, যিজন ঋষিৰ তেওঁৰ নিজৰ কোনো জাতি-বৰ্ণ নাই, তেখেতয় সকলোতকৈ মহান," ককাই কলে ।

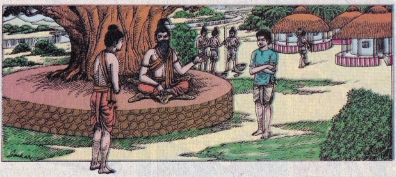

Marketed by Gujarat Co-operative Milk Marketing Federation Limited, Anand 388 001. E-mail: cheese@amul.com For FREE home delivery of our products in select cities visit the Amul Cyberstore at www.amul.com

daCunha/ACS/2/2000

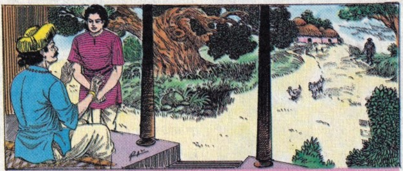

পিশাচৰ পৰিনতি

চমনপুৰীত বসুসেন নামেৰে এজন যুৱক আছিল । সৰু কালতেই সি তাৰ মা আৰু দেউতাক হেৰুৱায় । তাৰ মমায়েকে তাক ডাঙৰ দীঘলৰ বাবে লৈ যায় । কিন্তু কেই বছৰমান পাছত সেই মমায়েকৰ মৃত্যু হয় । বসুসেনৰ পৰিবাৰত তাক দেখিবলগীয়া কোনো নাছিল । তাৰবাবে গাঁওৰ মানুহে ঠিক কৰে, সিহঁতেই একেলগে মিলি তাক ডাঙৰ দীঘল কৰিব । সি ডাঙৰ হৈ ওঠে, বৰ স্বাস্থ্যবান আৰু নির্ভীক যুৱক আছিল ।

বসুসেনৰ আগত গোটেই গাঁওখ ননেই আছিল তাৰ মাতা-পিতাৰ সন্মান । গাঁওত কোনো শুভকাম, উৎসৱ, অনুষ্ঠান সকলো কাম ধুনীয়াকৈ হৈ যায় কোনেও একো নকলেও । সকলো কাম ধুনীয়াকৈ সম্পন্ন কৰে, কতও কোনো ফাঁক নেথাকে, ভূল ও নহয় । ৰাতি সকলোৰ ক্ষেতিৰ ফসল পহৰা দিয়ে, জংলী জানোয়াৰৰ হাতৰ পৰা ৰক্ষা কৰে । তাৰ কোনো ভয় নাই । তাৰবাবে সকলোৱে প্ৰশংসা কৰি ক'লে "বসুসেন সঁচাকে বীৰ । তেওঁৰ নাম হৈ গৈছিল বীৰসেন ।"

এদিনাখন গাঁওৰ পণ্ডিত অনিল শাস্ত্ৰীয়ে তাক মাতি ক'লে, "ৰে বসু, তুমি হয়তো নেজানা যে, গাঁওৰ সিমানাত দুইটা তেঁতুই গছৰ বনৰ ভিতৰত দুটা পিশাচ আছে । চহৰৰ পৰা উভতি অহাৰ সময়ত আমাৰ গাঁওৰ মানুহসকলক ৰাতি সিহঁতে কষ্ট দিয়ে । গোটেই গাঁওখন সিঁহতক ভয় কৰে । তাৰ বাহিৰে, আমাৰ গাঁওত যোগিনীদেৱী সিদ্ধপীঠ মন্দিৰ দৰ্শনণ আৰু পূজাৰ বাবে ৰজায় অহাকালি আহি আছে । সেই পিশাচ সকলে তেওঁক কিবা কৰিব পাৰে । যদি ৰজাক ৰক্ষা কৰা তেতিয়াহ'লে তেঁখেতৰ প্ৰাসাদত তোমাৰ এটা কামৰ ব্যৱস্থা কৰি দিম ।"

বসুসেনে শাস্ত্ৰী মহাশয়ৰ কথা ভালদৰে শুনে । তাৰপাছত ক'লে, "পণ্ডিতজী, এই গাঁওত মোৰ কোনো ধৰনৰ অসুবিধা বা দুঃখ কষ্ট হোৱা নাই । ইয়াত মুই আৰামত আছো ।

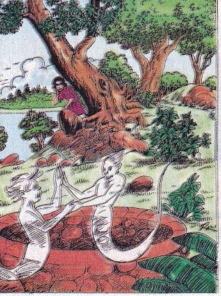

রাজ-প্রাসাদত কাম কৰিবাৰ কোনো ধৰবাৰ, ইচ্ছা মোৰ নাই । তথাপি ৰজাক ৰক্ষা কৰা আমাৰ সকলোৰে ধৰ্ম । এইটো আমাৰ পৰম সৌভাগ্য যে ৰজা আমাৰ গাঁওত আহি আছে, আমাৰ আলহি হব । আপোনি চিন্তা নেকৰিব। তেঁখেতৰ ওপৰত কোনো আঘাত নাহিব । পিশাচৰ লগত মুই কথা পাতিম ।"

বসুসেনে সেইদিনাখন ৰাতি তেঁতুই গছৰ বনৰ ভিতৰত গৈ কৰবাত লুকাই থাকে । বহুসময়ৰ পাছত কুঁৱাৰ পাৰৰ ওপৰত দুইটা পিশাচক বহি থকা দেখিবলৈ পায় । দুয়োৰ মাজত এটাই দীঘল আৰু খিন, আনটো চাপৰ আৰু শকত । সিঁহতে নিজৰ মাজত কথা পাতি আছিল ।

দীঘল খিন পিশাচটোৱে ক'লে, "প্ৰথমতে মুই যি ধুনীয়া সৰোবৰৰ ওচৰত আছিলো, তাতে অংহকাৰী ৰজা এজনে সৈন্যসামন্ত, লৈ সদায় চিকাৰ কৰিবলৈ অহিছিল । মানুহৰ হুলুস্থুলৰ কাৰনে মৈ সেই ঠাইখন এৰি আহিব লগা হয় । সিহতৰ বাবেই আজি মোক এনেকুৱা এটা বেয়া ঠাইত থাকিব লগা হৈছে । তাৰ প্ৰতিশোধ লোৱাৰ সুয়োগ আজি আহিছে মোৰ হাতত । অহাকালি ৰজায় পৰিয়ালৰ সকলোকে লৈ আহি আছে ।"

"সঁচাকৈ নে, এইটো এটা ভাল সুযোগ । অকল ৰজাক কিয়, পৰিবাৰৰ সকলো সমস্যক কাল মৃত্যুৰ বাজাত পঠাই দিম ।" চাপৰ পিশাচটোৱে ক'লে ।

"ঠিক আছে । ৰজাৰ ৰথ যেতিয়া গাঁওৰ সীমানাত আহি পাহাড়ৰ কাষেৰে ঘুৰিব, তেতিয়া মুই এটা ডাঙৰ শিল পাহাড়ৰ ওপৰৰ পৰা তেঁখেতৰ ৰথৰ ওপৰত পেলাই দিম । ৰথত যোনে থাকিব সকলোৱে পাথৰৰ চেপা খাই মৰিব ।" দীঘল পিশাচটোৱে ক'লে ।

"যদি ৰজা ইয়াৰ পৰা বাঁচি ওলাই যায় তেতিয়াহ'লে মুই পূজামণ্ডপত জুই লগাই সিঁহতৰ সকলোকে একেলগে পুড়ি মৰিম ।" হাঁহি হাঁহি চাপৰটোৱে ক'লে ।

"কিন্তু এই দুয়োটা বিপজ্জনক অৱস্থাৰ পৰা যদি ৰজায় বাঁচি ওলায় তেতিয়াহ'লে?" দীঘল পিশাচ টোৱে এই কথাখিনি কৈ চিন্তা কৰি থাকে।

বহু সময় মনে মনে থকাৰ পাছত চাপৰ পিশাচটো ৰে হঠাৎ থিয় হৈ হাঁহি হাঁহি ক'লে, "নহয়, আমি কেতিয়াও হাতৰ ওপৰত হাত ৰাখি বহি নে থাকো, যেতিয়ালৈকে ৰজাৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিশোধ লোৱা নহয় । তুমি আগৰ পৰাই ৰজাৰ পানৰ বাকসত কেঁকোড়া বিছা হৈ বহি থাকিবা আৰু যদি এই বোৰ বিপদৰ পৰা বাঁচি

ৰাজভৱনৰ লগ পায় তেতিয়া হলে ৰজা ৰাতি আহাৰৰ পাছত পান খোৱাৰ বাবে পানৰ বাকসটো খুলিব তেতিয়াই ৰজাক দংশন কৰিবা।

"বাঃ ! তুমি কি ধুনীয়া উপায় ওলিয়াইছা । ইয়াৰ পৰা তেঁখেতে আৰু বাঁচিব নোৱাৰে । ধৰি লোৱা, প্ৰতিশোধ লোৱা মোৰ হৈ গৈছে।" কৈ হো হো কৰি হাঁহি থাকে আৰু খুছিত জপিয়াই থাকে ।

পাছদিনাখন আবেলিৰ সময়ত বসুসেনে গাঁওৰ সীমানাত অপেক্ষা কৰি থাকে । ৰজাৰ ৰথক অহা ইশাৰাত ৰথটোক ৰেখাবলৈ কয় । আৰু গৈ ৰথৰ সাৰথিক সাৱধান কৰি দি ক'লে, "আগত পাহাড়ৰ কাষেৰে যোৱাৰ, সময়ত বৰ ভালদৰে যাৱা, ঠাইখন বৰ বিপদজনক । সেই ঠাইখিনিত ৰথৰ গতি দ্ৰুত কৰি দিব । তাতে ৰজাৰ কোনো বিপদ হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে।" ৰজাই এই বোৰ কথা শুনিবলৈ পায় । বিপদৰ আশংকাৰ কথা চিন্তা কৰি তেঁখেতৰ মনত পৰে যে, বৃদ্ধ মন্ত্ৰীয়ে সেই অঞ্চলৰ বিষয়ে একো নেজনাৰ বাবে পৰামৰ্শ দিছে, "সেই অঞ্চলৰ বিষয়ে মই একো নেজানো, সেই অঞ্চলৰ মানুহে যেনেকুৱাকৈ কব তেনেকুৱাই কৰিম, তাতেই আমাৰ মঙ্গল হব ।"

বসুসেনে যেনেকুৱা কৈছে সাৰথিয়ে ঠিক তেনেকুৱাই কৰিছে । সেই অঞ্চলখনত ৰথটো বৰ দ্ৰুত চলাইছে । তেতিয়া পাহাড়ৰ ওপৰত পৰা এখন ডাঙৰ শিল আহি পৰে । অলপৰ বাবে ৰজাই বাঁচি যায় . সকলোয়ে আচৰিত হৈ যায় । কেনেকোৱা এইটো হ'ল । আৰু বেছি আচৰিতৰ বিষয় এইটো যে, বসুসেনে কেনেকৈ জানিব পাৰিল যে এনেকুৱা বিপদ ঘটিব বুলি । তাববাবে সকলোৱে তাক কৃতজ্ঞতা জনায় । মন্ত্ৰী

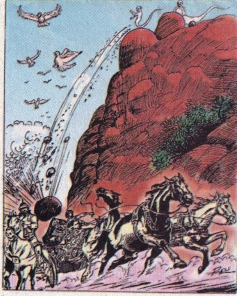

আৰু সেনাপতিয়ে ৰজাৰ আগত প্ৰস্তাৱ দিয়ে তাক সম্মান জনোৱা বাবে, ৰজাই মানি লয় সেই প্ৰস্তাৱ ।

ইয়াৰ পাছত ৰথটো গাঁওত আহি সুমায় । ৰজা, ৰানী আৰু অহা ৰাজপৰিবাৰৰ সকলোকে স্বাগত জনোৱাৰ বাবে গাঁওৰ মানুহে এটা মঞ্চ বনায়, তাতে ৰজা, ৰানী আৰু ৰাজকুমাৰীৰ বাবে আসন বনোৱা হয় । ৰজাই যেতিয়া মঞ্চত উঠিবলৈ যাব তেতিয়া বসুসেনে অহি ক'লে, "মহাৰাজ, আপোনালোক তিনিজনে মঞ্চৰ ওপৰত বনোৱা আসনত নবহিব । মঞ্চৰ এটা ফালেৰেও ওঠি আনটো ফালেৰে তলত নামি আহিব নহলে কোনো অনৰ্থ হব পাৰে ।"

শকত পিশাচটো মঞ্চৰ তলত লুকাই বহি আছে জুই লগাৱাৰ বাবে । ৰজা কেতিয়া মঞ্চত উঠিব তাৰ অপেক্ষা কৰি আছিল । ৰজা, ৰানী

আৰু ৰাজকুমাৰী যেতিয়াই মঞ্চৰ ওপৰত উঠি আসনৰ ওচৰত গৈ পায় তেতিয়াই শকত পিশাচটোৱে জুই লগাই দি চিঞৰী ওঠে, "ৰাজপৰিবাৰৰ সৰ্বনাশ হ'ল।"

কিন্তু তেতিয়ালৈকে ৰাজপৰিবাৰৰ মানুহে মঞ্চৰ আনটো ফালে গুচি যায়। জুইৰ হাতৰ পৰা অলপৰ বাবে বাঁচি যায় সিঁহতে। অলপ সময়ৰ ভিতৰতে মঞ্চটো জুইত পুৰি ছাই হৈ যায়। গাঁওৰ মানুহে বুজিব নোৱাৰে, এই দুৰ্ঘটনাটো কেনেকৈ হ'ল। সকলোৱে আচৰিত হৈ যায়।

মন্ত্ৰী আৰু সেনাপতিয়ে বসুসেনৰ ওপৰত সন্দেহ কৰি থাকে। সিহঁতে ৰজাক ক'লে, "আপোনাৰ জীৱন-সংকটৰ কথা এই যুৱকজনে কেনেকৈ জানিবলৈ পায়। হব পাৰে, এজন যাদুকৰ সি। আকৌ হব পাৰে, এইবোৰ তাৰ ষড়যন্ত্ৰ। যেতিয়ালৈকে সঁচাটো আমি জানিব নোৱাৰে তেতিয়ালৈকে ইয়াক বন্দী কৰি ৰখা উচিত।"

"ঠিক আছে।" ৰজাই সন্মতি দিয়ে।

সৈনিকসকলে বসুসেনক বন্দী কৰি যেতিয়া অন কৰবাত লৈ যাব তেতিয়া গাঁওৰ মুখিয়ালে ৰজাক ক'লে। "মহাৰাজ, মই ইয়াক তাৰ সৰুকালৰ পৰাই জানো। সি অনাথ, কিন্তু বৰ পৰোপকাৰী। আনৰ মংগল কৰাই ইয়াৰ স্বভাৱ। মন্ত্ৰ-তন্ত্ৰ-যাদু - এইবোৰৰ লগত তাৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই।"

বসুসেনৰ মাজত কোনো চাঞ্চল্য নাই। সি ৰজাক আকৌ ক'লে, "দুটা পিশাচৰ বাবে আজি ৰাতি ৰাজপ্ৰাসাদত আপোনাৰ আৰু মহাৰানীৰ জীৱন সংকটৰ মাজত পৰিব। যদি মই লগত নেথাকো তেতিয়াহলে দুয়োৰ জীৱন বাঁচাৱা অসম্ভৱ।"

মন্ত্ৰীয়ে পৰামৰ্শ দিয়ে, "মহাৰাজ, বসুসেনক ৰাজপ্ৰাসাদত লৈ যোৱা হওক। ৰাতি যদি বিপদ সংকট সঁচাকৈ হয় তেতিয়াহলে হয়তো এই যুৱকজনে আপোনাক ৰক্ষা কৰিব যেনেকুৱাকৈ সি এতিয়ালৈকে দুটা ডাঙৰ বিপদৰ পৰা ৰক্ষা কৰিছে।"

মন্ত্ৰীৰ কথা মানি লয় ৰজাই। ৰাজপৰিবাৰৰ লগত বসুসেনও ৰাজপ্ৰাসাদত আছে। ৰজাৰ বিপদ আৰু সংকট দেখিবলৈ মন্ত্ৰী আৰু সেনাপতিও সেই ঠাইত আছে।

ৰাতি আহাৰৰ পাছত ৰজাই যেতিয়া পানৰ বাকসটো খুলিবলৈ যাব বসুসেনে বাকসটো ৰজাৰ হাতৰ পৰা নিজৰ হাতত লৈয়। বাকসটো সি নিজে খোলে। ভিতৰত অপেক্ষা কৰি থকা বিছাটোৱে যেতিয়া বসুসেনক দংশন কৰিবলৈ

যাব, লগে লগে বাকস্‌টো বন্ধ কৰি দিয়ে বসুসেন।

ইয়াৰ পাছত বসুসেনৰ চকুত পৰে যে ৰানীয়ে ফুল লোৱাৰ বাবে ফুলৰ বেগৰ ঢাকনা খুলিবলৈ গৈ আছে। বসুসেনে ৰানীক বাধা দি নিজে বেগৰ ঢাকনাটো খোলে। ভিতৰত যি বিষধৰ সাপটো বহি আছিল, সেইটো খঙত হিসহিস শব্দ কৰি ওঠে। বসুসেনে লগে লগে ঢাকনা বন্ধ কৰি দিয়ে।

এইবোৰ দেখিবলৈ পাই সকলোৱে আচৰিত হৈ যায়। বসুসেনে তেতিয়া ৰজাক ক'লে, "মহাৰাজ, আপোনাৰ সৈন্যসকলক আদেশ কৰক, পানৰ বাকস্ আৰু ফুলৰ বেগখন সাৱধানত মাটিৰ দশফুট ভিতৰত ৰাখি ওপৰত মাটি দি দিবলৈ কওক। দুইটা পিশাচ তাত আছে। আপোনাৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিশোধ লবলৈ, পৰিবাৰসকলোকে লৈ আপোনাক বিনাস কৰিবৰ বাবে সিহঁতে এইবোৰ কৰি আছে।" তাৰপাছত সেই দুটা পিশাচৰ কাহিনী ৰাজাক শুনায়।

বসুসেনৰ বীৰত্ব, সাহস আৰু পৰোপকাৰিত দেখি ৰাজপৰিবাৰৰ সকলোৱে আচৰি হৈ যায়।

ৰাজকুমাৰীয়ে ক'লে, "দেউতা, এনেকুৱা বীৰ তো আমাৰ দেশৰ প্ৰধান সেনাপতি হব লাগে।" ৰানীয়ে ক'লে, "এনেকুৱা বুদ্ধিমানৰ তো আমাৰ দেশৰ মন্ত্ৰী হব লাগে।"

সেনাপতি আৰু মন্ত্ৰীয়ে নিজৰ নিজৰ পদৰ বিষয়ে বিপদৰ সম্ভাৱনা দেখিবলৈ পাই ক'লে, "মহাৰাজ, এনেকুৱা জ্ঞান বুদ্ধি থকা যুৱক তো আমাৰ যুৱৰানীৰ বাবে যোগ্য, আপোনাৰ উত্তৰাধিকাৰী হোৱাৰ যোগ্য।"

উত্তৰত ৰজাই ক'লে, "ঠিক, ঠিক।"

বসুসেনে মনে মনে ভাবে, ৰজাৰ নিজৰ কোনো মত নাই। সকলোৰ মতক ঠিক ঠিক বুলি কৈ আছে। এনেকুৱা মানুহৰ লগত থকা সদায় বিপদৰ সম্মুখীন হোৱা। সি হাতজোড় কৰি ৰজাক ক'লে, তাৰ অসুস্থ দেউতাকক সেৱা কৰিবৰ বাবে তাক তেতিয়াই গাঁওত উভতি যাব লাগিব, যি বৰ প্ৰয়োজন। এই বুলি কৈ সি তাৰ পৰা নিজৰ গাঁওত ঘুৰি আহে।

চান্দমামা

'ভাৰত অনুসন্ধান' প্ৰশ্নোত্তৰ

এই সংখ্যাত প্ৰকাশিত প্ৰশ্নাৱলীৰ উত্তৰ অহা সংখ্যাত প্ৰকাশিত হব । এই সময়ৰ মাজত প্ৰশ্নবিলাকৰ উত্তৰ তুমি নিজে বিচাৰি উলিওৱা আৰু তাৰ লগত ভাৰতৰ পুৰনি ঐতিহ্যৰ জ্ঞানত নিজক সমৃদ্ধ কৰি তোলা ।

1

১. ক. কোন দুজন বিখ্যাত ধৰ্মপ্ৰচাৰক সমসাময়িক আছি? দুয়ো আছিল ৰাজবংশজাত ।

খ. কোন ভাষাত বৌদ্ধ ধৰ্মৰ প্ৰথম পুস্তকটো লিখা হয়?

গ. বৌদ্ধ ধৰ্মৰ সৰ্বোতকৈ প্ৰথম গ্ৰন্থটোৰ নাম কি?

ঘ. জৈন ধৰ্মৰ প্ৰথম গ্ৰন্থটো কোন ভাষাত লিখা হয়?

ঙ. জৈন ধৰ্মৰ সবোতকৈ প্ৰথম গ্ৰন্থটোৰ নাম কি?

2

২. পুৰনি কালৰ এজন ৰজাই জংগলত চিকাৰ কৰিবলৈ গৈছে । চিকাৰ কৰিবৰ পাছত ৰজাই তেঁওৰ পিন্ধা বস্ত্ৰৰ উপৰৰ অংশটো নিহত পশুৰ তেজ লগাই ৰানীৰ ওচৰত পঠাই দিয়ে । বস্ত্ৰ ভ্ৰগুৰ বাহকক নিৰ্দেশ দিয়ে, ৰানীৰ আগত যেন সি একো নকয়, অকল তেজ লগা বস্ত্ৰটো তাবি আগত ৰাখি দিব । ৰানীৰ প্ৰতিক্ৰিয়া কি হয় সেয়া ৰজাই দেখিবলৈ বিচাৰে, কাৰন ৰজাই নিশ্চিন্ত আছিল যে ৰানীয়ে সেইটো দেখি তেঁওৰ তেজ বুলি ভাবি লব আৰু ৰজাৰ মৃত্যু হৈছে বুলি ধৰি লব ।

কিন্তু এই মজা কৰিবৰ বাবে ৰজাক বহুতো মূল্য দিব লগা হয় । কাৰন, ৰজাই প্ৰাসাদত উভতি আহি দেখে, শোকৰ আঘাতত ৰানীৰ মৃত্যু হৈছে । ৰজাৰ নাম কি? ৰানী কোন আছিল ?

হাতৰ পৰা সকলো খহি যোৱাৰ পাছত এখন পাত ধৰি আৰু কি লাভ?

চোৰক ৰাস্তা কৰি দিয়া

ভৌমপুৰ গাঁওত বাচ্চু নামেৰে এজন ব্যৱসায়ী আছিল। এদিনাখন মাজৰাতিত তেঁও শুই আছিল। হঠাৎ দৰজাত শব্দ শুনিবলৈ পায়, কোনোৱাই দৰজাত ধক্কা মাৰি আছিল। বিছনাৰ পৰা উঠি তেঁও দৰজা খুলি দিয়ে।

দৰজাৰ বাহিৰত এজন লোক থিয় হৈ আছিল। দৰজা খন খোলা দেখিবলৈ পাই তেঁও ভিতৰত সুমাই দৰজা বন্ধ কৰি দিয়ে। তাৰপাছত বাচ্চুৰ ভৰিত ধৰি কৈ থাকে, "মহাশয়, মোক বচাঁওক। বৰ ডাঙৰ বিপদত পৰিছো। জমিদাৰৰ মানুহসকলে মোক খেদি আছে। সিহঁতৰ ধাৰনা মই চুৰি কৰি পলাই গৈছো। যদি মোক ধৰি তেতিয়াহ'লে গোটেইজীৱন মোক শাস্তি ভোগ কৰিব লাগিব। আপোনি মোক বঁচালে এই মোনাটোত যিমান সোনৰ গহনা আছে সকলোবোৰ আপোনাক দি দিম।"

বাচ্চুয়ে অলপসময় চিন্তা কৰে। তাৰপাছত "হব" বুলি মনে মনে থাকে। জমিদাৰৰ মানুহ আহি চোৰৰ বিষয়ে জানিবলৈ বিচাৰে। সুধে। বাচ্চুয়ে সিঁহতক ক'লে, তেঁওৰ ঘৰত কোনো নাই। সিঁহতে গুচি যায়।

চোৰে যেতিয়া নিশ্চিত হ'ল যে জমিদাৰৰ সকলো মানুহ গুচি গৈছে, তেতিয়া উলিয়াই বাচ্চুক ক'লে, "ঘৰত সোন আৰু টকা পইচা যি আছে সকলো মোক দিয়া।"

বাচ্চুয়ে আচৰিত হৈ চোৰক দেখি থাকে। তাৰপাছত তেঁও চোৰক ক'লে, "মই তোমাক উপকাৰ কৰিলো, আৰু তুমিই উলোটা মোৰ ক্ষতি কৰিবলৈ বিচাৰিছা?"

"চোৰ বুলি জানিও তুমি মোক ইমানখিনি সুযোগ কৰি দিছা, ৰাস্তা কৰি দিছা। ন্যায় অন্যায় কোৱাৰ সময় এতিয়া আৰু নাই, আৰু তুমিই বা কোন সেই বিষয়ে কব লগা। চুপচাপ সোন গহনা আৰু টকা-পইচা উলিয়াই দিয়া নহলে জীৱন হেৰুৱাবা।"

বাচ্চু ভয়ত কঁপি কঁপি গহনা আৰু অৰ্থ চোৰৰ হাতত তুলি দিয়া। সেইবোৰ পোৱাৰ পাছত বাচ্চুক এটা খুটিৰ লগত বান্ধি দি ক'লে, "মই এই অঞ্চলৰ পৰা গুচি যোৱাৰ আগত চিক্ৰবী যদি কাৰোবাক মাতা, জানিৱা তোমাৰ মৃত্যু নিশ্চিত।" সাৱধান কৰি দি চোৰে তাৰ পৰা পলাই যায়।

ৰাতি পুৱা হ'ল। জমিদাৰৰ মানুহৰ ঘোষনা শুনিৱলৈ পায় ঢাক-বজোৱাৰ লগে লগে, "চোৰক যোনে ধৰি দিব তাক হেজাৰ সোনৰ মুদ্ৰা দিয়া হব পুৰস্কাৰ হিচাপে।" ঘোষনা শুনি বাচ্চুয়ে আচৰিত হৈ যায়।

তেওঁ চিন্তা কৰি থাকে, "এজন সুনাগৰিকৰ দৰে যদি তেঁও কাম কৰিল হয়, চোৰক ধৰাই দিলে হয় তেতিয়াহলে সোন আৰু টকা-পইচা হেৰুৱাৰ লগা নহলহয়। তাৰ লগত জমিদাৰৰ পুৰস্কাৰও তেওঁ পালে হয়। গাঁওৰ মানুহসকলেও বাঁচিল হয়। বেছি আশাই তেঁওৰ সৰ্বনাশ কৰি দিয়ে। হাতৰ পৰা সকলো যেতিয়া খহি পৰিলে তেতিয়া এখন পাত ধৰি আৰু কি লাভ হব?" নিজৰ কাৰনেই নিজৰ দুখ অনুভৱ কৰি থাকে।

পুৰী

জগন্নাথদেৱৰ নগৰী

ভাৰতৰ পূৰ্ব উপকূলত থকা উড়িষ্যা ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত এখন বৰ পুৰনি নগৰ পুৰী। ইয়াৰ পুৰনি মন্দিৰৰ আৰাধ্য দেৱতা জগন্নাথ, অৰ্থাৎ গোটেই জগতৰ অধিকৰ্তা - তেঁওৰ ডাঙৰ ভায়েক বলৰাম আৰু সৰু ভনী সুভদ্ৰা। বৰ্তমান মন্দিৰটো দ্বাদশ শতাব্দীৰ ৰজা চোদাগংগাই দেৱৰ সহায়ত বনোৱা হয়। ইয়াৰ আগত আৰাধ্য দেৱমূৰ্তি আন এখন পুৰনি মন্দিৰত বা বহুতো মন্দিৰত প্ৰতিষ্ঠিত আছিল।

সঁচাবুলি বিশ্বাস যে, জগন্নাথদেৱৰ কাঠৰ মূৰ্তিৰ মাজত প্ৰেথিত আছে এনেকুৱা কিবা ৰহস্যময় বস্তু যি নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ, পাছত নতুন মূৰ্তি বনোৱা হলে তাত্ স্থানান্তৰিত কৰা হয়। বহুতো মানুহৰ সঁচাবুলি বিশ্বাস যে, সেই ৰহস্যময় বস্তুটো শ্ৰীকৃষ্ণৰ দেহাৱশেষ ভিন্ন একো নহয়। পুন্য দেহাবশেষ সম্বলিত মঞ্জুষাটো এজন আদিবাসী সৰ্দাৰ বিশ্বাবসুৰ ওচৰত আছিল, তেঁখেতেই এজন পূজাৰী আছিল। সম্ভৱত, বিশ্বাবসু হ'ল জৰা সৱৰা এজন ব্যাধ্ যোনে ভুল কৰি তীৰবিদ্ধ কৰি শ্ৰীকৃষ্ণক হত্যা কৰে, তেখেতৰ বংশজ। এজন পুৰনি ৰজা ইন্দ্ৰদ্যুম্ন অনুভৱ কৰে যে, ভগবানৰ উপস্থিতি পুৰীৰ অলপদূৰত কোনো জংগলত লুকাই আছে। তেঁখেতে চাৰিজন পণ্ডিত বুদ্ধিমান পুৰুষক চাৰিওফালে পঠায়, ইয়াৰ অনুসন্ধানৰবাবে।

সিহঁতৰ মাজৰ এজন বিদ্যাপতি পুৰফালে যাত্ৰা কৰে, বিশ্বাবসুৰ আলহি হই। আদিবাসী সৰ্দাৰৰ কন্যা ললিতাৰ লগত পৰিচয় হওয়াৰ, পাছত সিহঁতৰ বিয়া হয়। তাতে থকাৰ সময়ত বিদ্যাপতিয়ে লক্ষ্য কৰে যে, তেঁওৰ শ্বশুৰেকে অজ্ঞাত ঠাইত থকা গুহাভ্যন্তৰত গৈ কোনো ৰহস্যময় বস্তুক পূজা কৰি আহে, সদায় ৰাতিপুৱাৰ সময়ত। স্থান আৰু আৰাধ্য দেৱতাক দেখিবলৈ বিদ্যাপতিয়ে খং কৰে। তেঁওক তাত লৈ যোৱা হয় কিন্তু কাপোড় দি তেওঁৰ চকু বান্ধি ৰখা হয়। বুদ্ধিমান বিদ্যাপতিয়ে যোৱাৰ সময়ত সৰিষাৰ বীজ পেলাই পেলাই গৈ থাকে।

গুহাৰ অভ্যন্তৰত প্ৰৱেশ কৰাৰ লগে লগে তেঁখেতে উপলব্ধি কৰে যে তাতেই আছে ভগৱানৰ দিব্য দেহাবশেষ। কেইদিন মানৰ পাছত, যেতিয়া সৰিষৰ বীজৰ পৰা পুলি ওলায়, তেতিয়া তেওঁ পথ চিনি লৈ গুহাত গুচি আহে আৰু ভগবানৰ দিব্যদেহাবশেষ সম্বলিত মঞ্জুষাটো লৈ তাৰ পৰা পলাই যায়। ৰজা ইন্দ্ৰদ্যুম্নই সেইটো লাভ কৰি সুখী হয়। তাৰপাছত তেঁখেতে নিজে জংগলত গৈ আদিবাসী সৰ্দাৰ বিশ্বাবসুৰ লগত লগ কৰে আৰু তেঁখেতৰ ওচৰত ক্ষমাভিক্ষা কৰি তেঁখেতক সম্মত কৰিবলৈ বাধ্য কৰে যে, দিব্য দেহাবশেষ তেতিয়াৰ পৰা জনসাধাৰনৰ উপলব্ধি কৰিবৰ ৱাৱে সময় হৈছে।

বিশেষ উল্লেখযোগ্যৰ বিষয় যে, বিদ্যাপতি আৰু ললিতাৰ বংশধৰ সকলে জগন্নাথ দেৱৰ পূজাৰী সকলৰ মাজত এতিয়াও আছে। ইয়াৰ পৰা জানিবলৈ পোৱা যায় যে, সেইসময়ত জাতি বা বৰ্ন-সংৰক্ষন নাছিল।

জগন্নাথ দেৱৰ ৰথযাত্ৰা যোৱা মাহত অনুষ্ঠিত হৈ গৈছে। গোপাৰ পৰা শ্ৰীকৃষ্ণৰ মথুৰাগমনৰ যাত্ৰাক স্মৰন কৰিবৰ বাবেই এই ৰথযাত্ৰা উৎসৱ। লাখ লাখ নৰনাৰী ভক্ত এই উৎসৱৰ বাবে পুৰীত আহি থাকে।

পুৰীত যোৱাৰ পাছত বহুতোৰে অনুভৱ হয় যে, সুদূৰ অতীত আৰু বৰ্তমানৰ মাজত ডাঙৰ ফাঁক, ইয়াত বৰ সংকীৰ্ণ হৈ আহিছে। তাতে মন্দিৰৰ প্ৰসাদ এনেকুৱা এটা আহাৰ পদাৰ্থ যি সহস্ৰ বছৰ বা তাৰও বহুতো আগত ভক্তসকলে একেধৰনৰ প্ৰসাদ গ্ৰহন কৰিছিলে।

পৰীত আৰো বহুতো পুৰনি মঁন্দিৰ আছে। ইয়াৰ পাছতও পুৰী আধুনিক সকলো সুৱিধা থকা বৰ্তমানৰ এটা নগৰও। ইয়াৰ সমুদ্ৰ সকলোৰ ওচৰত এটা ডাঙৰ আকৰ্ষন, এটা ধুনীয়া ঠাই। সদায় হেজাৰ হেজাৰ তীৰ্থযাত্ৰী আৰু পৰ্যটক ইয়াত আহে, সমুদ্ৰত গা ধোঁৱা উপভোগ কৰে, ৰূপালী বালুকাৰাশিৰ ওপৰত ভ্ৰমন কৰি প্ৰাকৃতিক দৃশ্য উপভোগ কৰে।

আধুনিক পুৰী চহৰত আছে সংস্কৃত শিক্ষাৰ বাবে এটা ডাঙৰ সংস্থা। আন এটা সংস্থা আছে, আয়ুৰ্বেদ শাস্ত্ৰ অধ্যয়ন কৰিবৰ বাবে।

কিহৰ বাবে

শিৱচৰন এজন সৰু সৰা ব্যৱসায়ী। গাঁওত থাকিলেও তেঁও চহৰত গৈ ব্যৱসায় কৰে। উপাৰ্জন কৰিবৰ উপায় বিলাক ভালদৰে জানিছিল, কিন্তু খৰচ কৰিবৰ চিন্তা-বুদ্ধি নাছিল তেওঁৰ।

গাঁওৰ পৰা সদায় চহৰত অহা যোৱা কৰিবলৈ বৰ কষ্ট হয়, তাৰবাবে মাজে মাজে তেঁও মনে মনে ভাৱে চহৰত থাকিব। কিন্তু চহৰত থাকিলে খৰচ বেছি, তাৰবাবে গাওঁতেই থাকে। ৰাতিপুৱা খোৱাৰ পাছত ওলাই যায়, চহৰৰ পৰা ঘুৰি আহোতে ৰাতি হৈ যায়।

ঘনীয়েকক অকল পৰামৰ্শ দিয়ে খৰচ কমাবলৈ। খোৱাৰ বাবতে বেছি খৰচ কৰা তেঁওৰ পছন্দ নহয়। সদায় ৰাধাক কয়, কেনেকৈ কমখৰচ লাগে। তাইক কয়, “ভোখ লগৰ বাবে খোৱা, স্বাস্থ্যৰ বাবে খোৱা, সোৱাদ বা জিভাৰ বাবে খোৱা নহয়।” তাৰবাবে ৰাধাই সদায় সাধাৰন খোৱাবোৱা বনায়। পৰবৰ সময়ত ভাল খোৱাৰ বস্তু, পায়স আদি বনাবলৈ বাধা দিয়ে। গাখীৰ, ভাল ভাল শাক, পাচলি ঘৰত খুব কমকে আনে।

কিন্তু ৰাধাৰ দেউতাকৰ ঘৰত সদায় ভাল ভাল খোৱাৰ বস্তু অনা হয়। তাৰবাবে সৰুকাল পৰা ভাল ভাল বস্তু খোৱাৰ অভ্যাস হৈ গৈছে তাইৰ। কিন্তু গিৰিয়েকৰ ঘৰত ভয়তে কোনো ভাল ভাল খোৱা নবনায়। ভাল ভাল খোৱাৰ বস্তু নেখাই বহুদিন কটাইছে, কিন্তু আৰু নোৱাৰে। মনে মনে ভাবে গোটেইদিন ঘৰত গিৰিয়েক নেথাকে, ৰাতি ঘৰত আহে, তেতিয়াহলে নিজৰ ইচ্ছামতে কিয় খোৱাবোৱা বনাই নলয়। অৰ্থ তো বহুত আছে। শিৱচৰনৰ ধাৰনা আৰু বিশ্বাস যে, ৰাধাও তেঁওৰ নিচিনা মিতব্যয়ী। তাৰ বাবে তেঁও যি অৰ্থ উপাৰ্জন কৰে সেয়া ঘনীয়েকৰ ওচৰত দি দিয়ে।

ৰাধাই তাৰপাছৰ পৰা দিনত সদায় ভাল ভাল খোৱাৰ বস্তু বনাই খায়। কেতিয়াবা মিঠাই কেতিয়াবা পায়স। ভয়ত কেতিয়াও তাই গিৰিয়েকৰ আগত এই বিষয়ে কোৱা নাই।

এদিনাখন শিৱচৰনে ৰাতি যেতিয়া ঘৰত আহি আছিল তেতিয়া ওচৰ চুবুৰীয়াৰ এজনে ক'লে, “আজি মোৰ ঘৰত পূজা, প্ৰসাদ খাই যাওক। অৱশ্যে আমাৰ মিঠাই ইমান ভাল নহয়

শান্তনু বৰুৱা

যেনে ৰাধা বৌয়ে বনায় ।" কৈ তেঁওৰ হাতত তিনি চাৰিটা লাড্ডু দিয়ে ।

"মোৰ পত্নীয়ে তো সাধাৰন খোৱাবোৱা বনোৱাৰ বাহিৰেও আৰু বহু কিবাকিবি বনাব নে জানে ।" শিৱচৰনে ক'লে ।

"ককাই, কি কৈ আছে ? তাই সকলো ধৰনৰ খোৱাবোৱা বনাব জানে, মিঠাইও বনাব জানে। সেয়া তো গোন্ধৰ পৰাই কব পাৰি । মোৰ ঘৰীয়েকৰ পাকৰ পৰা তেনেকুৱা গোন্ধ কেতিয়াও নেপাও । মই কিমানবাৰ কৈছো তাইৰ ওচৰত গৈ ভাল মিঠাই বনোৱা শিখি অহাৰ বাবে ।" ওচৰ চুবুৰীয়াৰ মানুহজনে ক'লে।

শিৱচৰনে মানুহজনক একো নকয় । মনে মনে ঘৰত আহে । ৰাধাক একো নুসুধে । তেওঁ নিজৰ চকুৰে চাই ইয়াৰ প্ৰমান দেখিব বিচাৰে । পাছদিনাখনও আগৰ দৰে ঘৰৰ পৰা চহৰত যোৱাৰ বাবে ওলায় । কিন্তু অলপ সময়ৰ পাছত পিছ ফলে নিজৰ ঘৰত সুমাই লুকাই থাকে ।

সেইদিনাখন ৰাধাই লুচি তৰকাৰি আৰু আৰু ক্ষীৰ বনায় । মুগুৰ ডালিৰ লাড্ডু বনায় । তাৰপাছত খোৱা-বোৱা কৰি বাসন-বৰ্তন পৰিস্কাৰ কৰি এনেকুৱাকৈ ৰাখি দিয়ে যেন সেইবিলাকৰ ব্যৱহাৰেই হোৱা নাই । দীঘল আখ আনি কাটি খায় ।

শিৱচৰনে সকলোবোৰ দেখে, গোন্ধ পায়। তাৰপাছত এসময়ত সুযোগ পাই মনে মনে ঘৰৰ পৰা ওলাই যায় । বাহিৰত দূৰত গৈ নিজৰ ভৰিত কাপোড়ৰ পট্টি বান্ধে এনেকুৱাকৈ যেনে কিবা হৈছে । তাৰপাছত খুড়াঁই খুড়াঁই ঘৰত আহি সুমায় ।

ৰাধাই সুধে, "তোমাৰ ভৰিত কি হৈছে?"

"সাপে কাটিছে, আৰু কি হব?" শিৱচৰনে ক'লে ।

"বৰ ডাঙৰ সাপ আছিল নেকি?" ৰাধাই ভয়ে ভয়ে সুধে ।

"তোমাৰ কুগিয়াৰভাল যিমান দীঘল আছিল ঠিক তেনেকুৱা দীঘল । তোমাৰ লাড্ডুৰ নিচিনা মোৰ ভৰিটো গোল হৈ গৈছে । তোমাৰ ক্ষীৰৰ নিচিনা মুখৰ পৰা ফেন ওলাই আছে ।" শিৱচৰনে ক'লে ।

ৰাধাই ভয়খাই যায় এই বুলি যে গিৰিয়েকে তাইৰ সকলো গ'ম পালে । তাইৰ চেহেৰাত হালদি পৰি যায়, শৰীৰৰ পৰা ঘাম ওলাই থাকে।

তেতিয়া শিৱচৰনে তাইৰ মুখৰ ভাৱ বদলাই হাঁহিমুখত ক'লে, "ভয় খাব নেলাগে । ভুল মোৰেই । সাধ্য থকা সত্ত্বেও সাধাৰন শুকান খোৱাবোৱা খাই দেহ আৰু মনক কষ্ট দিয়াত কোনো লাভ নহয় । মানুহে অৰ্জন কৰে কিয়, কোৱা? আজিৰ পৰা মোৰ বাবেও ভাল ভাল খোৱা বস্তু আৰু মিঠাই বনাবা । গ'ম পালা ।"

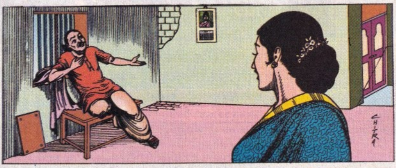

ফোটো
নামকৰণ প্ৰতিযোগিতা

ফোটো-নামকৰন দুই-তিনিটা শব্দেৰে হ'ব লাগিব। প্ৰতিযোগিতা 'কোন মাহৰ বাবে' উল্লেখ কৰিব লাগিব। ২০০০ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ।

ফোটো
নামকৰন
প্ৰতিযোগিতা
চন্দমামা
বডপলনী
চেন্নই-৬০০ ০২৬

২৫ তাৰিখে আমি পোৱাকৈ পঠাব লাগিব। সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ নামকৰণকাৰীক নামকৰণৰ বাবে ১০০ টকা পুৰস্কাৰ দিয়া হ'ব। কেৱল প'ষ্টকাৰ্ডত লিখি যথাসময়ত পোৱাকৈ তলৰ ঠিকনালৈ পঠাৱ লাগিব।

ছবিৰ শিৰোনামৰ পাতা

বিজয়ী প্ৰতিযোগী :
প্ৰ: যোথিকা গগৈ
এ/৩, আৰ. যি. বৰুয়া ৰোড,
গুৱাহাটী, অসম - ৭০০ ০৫২.

বিজয়ী নামকৰন :

প্ৰথম ফটো : থিয় হৈছে ছাগলী

দিত্বীয় ফটো : মই সচাঁলৈকে বাঘ ন হয়

চান্দমামাৰ বছৰেকীয়া বৰঙনি :
ভাৰতত ১২০.০০ টকা মাথোন

Payment in favour of CHANDAMAMA INDIA LIMITED for details address your enquiries to:
Publication Division, Chandamama Buildings, Vadapalani, Chennai–600 026

SUBSCRIPTION AGENTS INVITED.

Contact Circulation Manager, CHANDAMAMA INDIA LTD.
Chandamama Bldgs., Vadapalani, Chennai - 600 026.

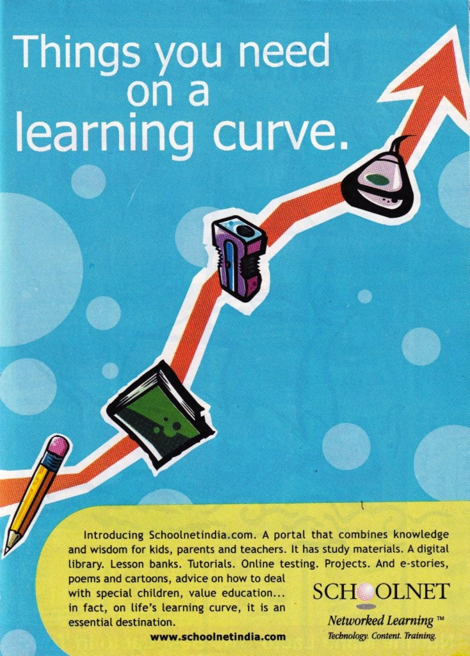
Things you need on a learning curve.
Introducing Schoolnetindia.com. A portal that combines knowledge and wisdom for kids, parents and teachers. It has study materials. A digital library. Lesson banks. Tutorials. Online testing. Projects. And e-stories, poems and cartoons, advice on how to deal with special children, value education... in fact, on life's learning curve, it is an essential destination.
www.schoolnetindia.com
SCHOOLNET
Networked Learning ™
Technology. Content. Training.

CHANDAMAMA (Assamese) SEPTEMBER 2000 Registrar of Newspapers, India RN30278/76